

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra bezpečnostních studií

Prostituce jako sociálně patologický jev

Bakalářská práce

Prostitution like a social pathological phenomenon

Bachelor's thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Josef DUBSKÝ

AUTOR PRÁCE

Barbora BRUKNEROVÁ

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 14. března 2024

.....
Barbora Bruknerová

Anotace

Bakalářská práce se zabývá tématem prostituce jako sociálně patologickým jevem. Práce je zaměřena na popis a analýzu prostituce a jejích sociálních, zdravotních a trestně právních vymezení. Je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá vymezením základních pojmů, které jsou s prostitucí typicky spojené. V práci je dále vymezen historický vývoj prostituce, formy prostituce, a to podle místa konání a podle subjektu prostituce. Dále je vymezena právní úprava prostituce v České republice, následky spojené s výkonem prostituce, také jsou představeny vybrané nestátní organizace, které se zabývají problematikou prostituce. Obsahem praktické části je dotazníkové šetření, které se zaměřuje na otázky prostituce ve vztahu k její legalizaci.

Klíčová slova

Prostituce * obchodování s lidmi * historický vývoj * právní úprava v ČR * rizika * motivace * příčiny * nestátní subjekty

Anotation

The bachelor's thesis deals with the topic of prostitution as a socially pathological phenomenon. The work is focused on the description and analysis of prostitution and its social, health and criminal law definitions. It is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part deals with the definition of basic terms that are typically associated with prostitution. The work also defines the historical development of prostitution, the form of prostitution, according to the place of action and according to the subject of prostitution. Furthermore, the legal regulation of prostitution in the Czech Republic is defined, the consequences associated with the practice of prostitution are also presented, as well as selected non-governmental organizations that deal with the issue of prostitution. The content of the practical part is a questionnaire survey that focuses on the issue of prostitution in relation to its legalization.

Key words

Prostitution * human trafficking * historical development * legislation in the Czech republic * risks * motivation * causes * non-state organizations

OBSAH

1	ÚVOD.....	6
2	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	8
2.1	Prostituce.....	8
2.2	Sociální deviace.....	8
2.3	Sociální patologie.....	8
2.4	Obchodování s lidmi	9
3	HISTORICKÝ VÝVOJ PROSTITUCE	10
3.1	Starověk	10
3.1.1	Prostituce posvátná.....	10
3.1.2	Prostituce pohostinná	11
3.1.3	Staré Řecko.....	12
3.1.4	Řím.....	13
3.2	Středověk.....	14
3.3	Novověk	14
3.4	Období světových válek.....	15
3.4.1	Období abolicionismu.....	15
3.4.2	Nacistické Německo	16
3.5	Druhá polovina 20. století	17
3.6	Prostituce v poválečném Československu	18
4	FORMY PROSTITUCE.....	19
4.1	Formy prostituce podle místa konání.....	19
4.1.1	Prostituce pouliční a silniční.....	19
4.1.2	Prostituce privátní	20
4.1.3	Prostituce hotelová	21
4.1.4	Prostituce bytová	21
4.1.5	Prostituce barová	21
4.2	Formy prostituce podle subjektu prostituce	22
4.2.1	Prostituce mužská	22
4.2.2	Prostituce dětská.....	23
5	ORGANIZOVANÁ PROSTITUCE	26
6	PRÁVNÍ ÚPRAVA PROSTITUCE V ČESKÉ REPUBLICE	28
7	NÁSLEDKY A RIZIKA PROSTITUCE	32
8	NESTÁTNÍ ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE PROBLEMATIKOU PROSTITUCE.....	35
8.1	La strada	35

8.2	Rozkoš bez rizika	36
8.3	Projekt Šance	37
9	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	39
9.1	Cíl zkoumání a stanovení hypotéz	39
9.2	Charakteristika výběrového souboru	39
9.3	Metoda šetření	39
9.4	Výsledky dotazníkového šetření	40
9.5	Celkové shrnutí	46
10	ZÁVĚR	47
11	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
12	SEZNAM PŘÍLOH.....	52

1 ÚVOD

Fenomén prostituce je jevem, který provází lidskou rasu již po dlouhou dobu. Dalo by se říci, že je dnes již součástí společenského života každé moderní kultury, a to i přesto, že v každé kultuře může mít trochu jinou formu, podobu a tradici. Pro velké množství lidí je to doposud zcela tabuizované téma, které se ve společnosti nijak neprobírá, spíše se o něm vůbec nehovoří. Osoby, které prostituci provozují, jsou alespoň v České republice i nadále postaveny na okraj společnosti. Prostituce přináší mnoho kontroverzí, a to včetně otázek, které se týkají práv prostitutek nebo sociální spravedlnosti. Pro některé osoby to ovšem může být způsob příjmu, základní obživy nebo vyjádření vlastní sexuality.

Zvolené téma a stav jeho rozpracovanosti v literatuře

Prostituce je předmětem zkoumání expertů z mnoha oborů. Tímto se myslí například zkoumání sociologické, psychologické, právní, ekonomické nebo historické. Z toho důvodu existuje široká škála odborných knih, článků a také elektronických zdrojů. Některé ze zdrojů, které byly pro účely této bakalářské práce použity, jsou následující:

KÖNIG-HOLLERWÖGER, Rainer. *Na ulici-- u silnice: Rakousko - Česko*. Brno: Littera, 2009. ISBN 978-80-85763-50-8., VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4., MILFAIT, René. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8., CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

Všechny generované zdroje byly zkontrolovány přes online databázi <https://www.citace.com/>.

Struktura a cíle bakalářské práce

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to na teoretickou a praktickou. Teoretická část nejprve vymezuje základní pojmy, se kterými se následně pracuje v dalších kapitolách. Dále je popsána prostituce tak, jak se vyvíjela a měnila v průběhu historie, také formy prostituce, a to zaprvé podle lokality, zadruhé podle subjektu, který sexuální služby za úplatu nabízí, také je vymezen pojem a popsána typická struktura organizované prostituce. Je nezbytné také definovat právní úpravu prostituce v České republice, jak je trestána její doprovodná trestná činnost, jak prostituci právně upravují sousední státy. V dalších kapitolách jsou vymezena rizika a následky a také nestátní organizace, které se problematikou prostituce v České republice zabývají

Praktická část této práce věnuje zpracování dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na otázky prostituce ve vztahu k její legalizaci a bylo distribuováno přes institut Survio.com.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Tato kapitola se věnuje základním pojmům, se kterými se v této práci bude následně pracovat.

2.1 Prostituce

Pojem „prostítuce“ pochází z odvozenin latinských slov „prostituere“ a „prostere“. Jejich význam se dá přeložit jako „veřejně se nabízet, vystavovat, dávat se všanc“¹ Moderní společnosti považuje prostituci za specifickou formu podnikání. Prostředkem tohoto druhu podnikání je poskytování sexuálních služeb, a to za úplatu. Nemusí se vždy jednat pouze o pohlavní styk, ale také dotýkání nahého těla osoby, která prostituci vykonává, či sebeukájení, pokud je činnost odměněna úplatou. Nemyslí se tím pouze úplata finanční, může být také vyplacena určitou výhodou, a tou je například sleva na nájemném, protekce nebo drogy.²

2.2 Sociální deviace

Sociologický slovník definuje pojem deviace (anglicky: social deviancy) jako „chování odlišující se od sociální normy nebo systému norem akceptovaných v dané společnosti velkým množstvím osob.“³ Z tohoto se dá chápat, že je to chování, které se odlišuje od očekávání tradiční společnosti, jejích hodnot a pravidel chování, tedy je neobvyklé nebo problematické. Ne všechny formy sociální deviace jsou vyloženě negativního rázu, nebezpečné nebo škodlivé pro společnost, některé mohou být i inovativní či prospěšné.

2.3 Sociální patologie

Sociální patologie pochází z řeckého slova pathos (utrpení, vzrušení) a logos (nauka, řeč). Je to zastřešující pojem pro společenské, pro společnost nebezpečné jevy, které jsou určitým způsobem odchýlené od normálu, jsou nezdravé a obecně nežádoucí. Všeobecně ale tento pojem odkazuje na zkoumání sociálních problematických jevů, které se odchylují od společenských standardů, a mohou mít z nějakého důvodu negativní dopad na jednotlivce nebo společnost

¹ KÖNIG-HOLLERWÖGER, Rainer. *Na ulici-- u silnice: Rakousko - Česko*. Brno: Littera, 2009. ISBN 978-80-85763-50-8, s. 119

² CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 17.

³ JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0, s. 59

jako celek.⁴ Cílem studia sociální patologie je zaprvé porozumět příčinám a mechanismům, které formují problémy ve společnosti, zadruhé nalézt možné způsoby, jak s danými sociálními problémy efektivně nakládat a tím snižovat jejich negativní dopady na společnost.⁵

2.4 Obchodování s lidmi

Obchodování s lidmi je ve světě považováno za jeden z nejzávažnějších zločinů a forem porušení lidských práv. Kromě porušování lidských práv je to i útok na lidskou svobodu, důstojnost a demokratickou společnost. Během obchodování s lidmi jsou oběti nuceny ke službám nebo sexuálním aktivitám proti své vlastní vůli. Obchodování s lidmi může, i když to nemusí být vždy pravidlem, zahrnovat různé stupně fyzického násilí a psychické manipulace, a to včetně omezování osobní svobody a nátlaku na rodinu a blízké obětí.⁶ Prevence obchodování s lidmi si vyžaduje spolupráci na mezinárodní úrovni, legislativní úpravu a také řádné vzdělávání osob z řad veřejnosti.⁷

⁴ *Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny*. 2., upr. vyd. Sociologické pojmosloví. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-85850-03-6, s. 93.

⁵ *Patologie sociální*. Online. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Patologie_soci%C3%A1ln%C3%AD.

⁶ *Obchodování s lidmi*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/o-nas-prevence-kriminality-obchodovani-s-lidmi.aspx>.

⁷ *Prevence obchodování s lidmi*. Online. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/athens/cz/viza_a_konzulami_informace/informace_pro_cesty_a_pobyt_v_recku/prevence_obchodovani_s_lidmi.html.

3 HISTORICKÝ VÝVOJ PROSTITUCE

Prostituce a její vývoj v historii je komplexní téma. Obecně lze dle dostupných záznamů tvrdit, že ve společnosti a kultuře existuje již po tisíce let. V průběhu historického vývoje se měnilo i postavení a náhled lidí na prostituci a s ním i právní přístupy k prostituci. To znamená, že během různých časových období byly prostituce i osoby, které prostituci vykonávají, buď kriminalizovány, nebo legislativně regulovány.

První formy prostituce jsou zmiňovány již v pravěkých civilizacích. V pravěkých komunitách žilo spoustu dětí, které neznaly svého otce a často ani matku, jelikož monogamní vztahy nebyly standardem. Zde je ovšem často zaměňován význam pojmu prostituce s pojmem promiskuita. Promiskuita je termínem, který se používá k popisu chování jedince, který má několik sexuálních partnerů, a to bez závazků, bez navazování dlouhodobých partnerských vztahů. Proto se někdy mylně uvádí, že prostituce je nejstarším řemeslem.⁸

3.1 Starověk

Tato podkapitola je zaměřena na popis prostituce ve starověku, nejdříve prostituce posvátné a pohostinné, dále prostituce ve starověkém Řecku (Starověké Řecko obvykle zahrnuje období od archaického (8. století př. n. l.) a klasického (5. až 4. století př. n. l.) až do helénistické éry, která končí kolem roku 30 př. n. l. po dobytí Egypta Římskou říší) a Starověkém Římě (toto období podle dostupných zdrojů začíná tradičně založením města Říma v roce 753 př. n. l. a končí v roce 476 n. l., kdy západní římské císařství padlo).

3.1.1 Prostituce posvátná

Prostituce posvátná, jinak řečeno sakrální, je forma prostituce spojená s náboženskými praktikami a obřady, také chrámovými kulty. Tyto zvyklosti se mohou lišit dle konkrétní civilizace a její kultury. V rámci daných kultur má specifický náboženský a společenský význam. V té době byla vnímána jako

⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 12.

způsob komunikace s božstvy, zajištění plodnosti pro zemi, nebo jako obřadní rituál. Posvátná prostituce obvykle nebyla sociálním stigmatem.⁹

Například ve starověkém Babylonu nebyla prostituce považována za společenskou hanbu nebo hřích, tak jako v některých jiných civilizacích. Existoval zde dokonce i zákon, podle kterého se jednou za svůj život musela žena odebrat do Venušina chrámu a tam vyčkat, dokud jí cizinec nehodí do klína peníz a potom s ní tělesně neobcuje. Poté se měla vrátit domů a už se nikdy nenechat svést.¹⁰

Existuje i několik málo záznamů o posvátné prostituci Féničanů. Féničané byli národem žijícím na pobřeží Středoziemního moře. Féničané sloučili dohromady dva náboženské kulty Venuše a Adonise, které byly rozšířeny v Asii, Africe a Persii. Tak vznikl kult bohyně Astarty, která byla pro tento národ důležitou bohyní plodnosti a lásky. Astarte měla chrám v téměř každém fénickém městě a byla spojením Venuše a Adonise, také byla znázorňována jako osoba se dvěma pohlavími. Náboženské rituály během slavností často vedl sám nejvyšší kněz. Sexuální služby provozovaly podle jiných zdrojů také kněžky, a to jako součást náboženských rituálů. Sloužily bohyni Astarte a byly vnímány jako posvátné osoby.¹¹

3.1.2 Prostituce pohostinná

Prostituce pohostinná byla součástí všech známých národů staré civilizace. Je to forma prostituce, který je spojena s pohostinností a přijímáním hostů, a to zejména v chudých a venkovských oblastech. Sexuální pohostinnost byla považována za součást gesta pohostinnosti k bližnímu. To znamená, že kdokoliv, kdo navštívil obydlí hostitele, ať už to byl příbuzný, žebrák či cizinec, měl stejná práva jako pán domu, což zahrnovalo i právo na soulož. Féničané poskytovali hostům dokonce i panenství svých dcer. Tento tradiční přežitek přetrvával až přibližně do 4. století našeho letopočtu.¹²

⁹ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 13.

¹⁰ Tamtéž, s. 13.

¹¹ Tamtéž, s. 13.

¹² Tamtéž, s. 13.

3.1.3 Staré Řecko

Starověké Řecko je charakteristické pro existenci různých kategorií prostitutek. Ty se od sebe navzájem odlišovaly různou úrovní poskytovaných služeb, a to nejen společenským postavením, ale také například vzděláním.¹³

Nejvyšší třídou prostitutek ve starověkém Řeckem byly hetéry. Ty byly jako jediné považovány za ženy plnohodnotně rovné mužům. Vedle sexuálních služeb také ovládali hru na hudební nástroje, umění tance, znalost jazyků, vynikaly také vzděláním a kultivovaností ve společnosti. Hetéry byly často spojovány s vysokými společenskými a intelektuálními kruhy. Bývaly spíše společnicemi vzdělaných mužů na různých veřejných událostech. Hetéry bývaly v minulosti otrokyněmi, které se vykoupily nebo byly dcery nesvobodných.¹⁴

Druhou, prostřední kategorií prostitutek ve starém Řecku byly auletridy. Ty byly profesionálními umělkyněmi, nejčastěji ovládali umění hudby nebo tance.¹⁵ Nejčastějším hudebním nástrojem, na který auletridy hrály, byla flétna, nebo také aulos, což je druh dvojité flétny. Také uměly žonglovat, šermovat, nebo předvádět gymnastické prvky.¹⁶ Auletridy ve většině případů doprovázely svým uměním společenská setkání. Během vystoupení zpravidla vystupovaly v průsvitných šatech či nahé. Kromě hudebního vystoupení bylo možné také od auletrid požadovat sexuálních služeb a bylo možné je pozvat do soukromé společnosti. V dnešní době bychom je přirovnaly k osobám, které prostituci provozují v prostředí erotických klubů, kde je možno za úplatu využít služby striptérky nebo sexuálních služeb.¹⁷

Třetí a poslední formou prostituce byly deiktridy. Byly součástí nejnižší a nejspodnější kategorií prostitutek ve starém Řecku. Nejčastěji jimi byly otrokyně nebo dívky, které žily v chudých životních podmínkách. Ty pracovaly ve veřejných domech, kde byly nuceny se veřejně vystavovat v oknech nebo otevřených

¹³ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 13.

¹⁴ Tamtéž, s. 13.

¹⁵ Tamtéž, s.13.

¹⁶ ROZUMOVÁ, Petra. *Prostituce jako společenský problém*. České Budějovice, 2008. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, teologická fakulta, katedra praktické teologie. Vedoucí práce: RSDr. Ján Mišovič, CSc., s. 11.

¹⁷ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 15.

dveřích těchto domů. Proto se jim také někdy říkalo „výstavní dívky“. Často mívaly děti, přičemž jejich dcery ve většině případů pracovaly v prostředí veřejných domů již od brzkého věku a později přebíraly řemeslo po své matce. Ve společnosti byly deiktridy veřejně zesměšňovány a marginalizovány. Veřejné vystavování v některých kulturách přetrvalo i do dnešních dnů.¹⁸

Staré Řecko je také obdobím, kdy byly vyhledávány služby mužských sexuálních pracovníků. Těm se říkalo hetairekové. Slovo „hetairekos“ je mužská odvozenina od slova „hetaira“, což, jak již bylo zmíněno výše, byly nejvyšší třídou prostitutek ve starém Řecku. Hetairekos byl většinou otrok (ne vždy, někdy se muž mohl stát hetairem z finančních důvodů), který poskytoval sexuální službu mužům. Také je mohl doprovázet na různých společenských akcích.¹⁹

3.1.4 Řím

Prostituce ve starověkém Římě byla v celku normalizovanou a rozšířenou součástí života Římanů. Ve městě Řím byla ovšem zakázána, povolena byla až za hranicemi města, tudíž se veřejné domy nacházely povětšinou buď před hranicemi Říma nebo těsně za nimi. Veřejným domům ve starověkém Římě se říkalo tzv. lupanáry, či lupanarie.²⁰

Tehdejší prostitutky se nazývaly hetéry, konkubíny či metresy a stejně jako ve starověkém Řecku se od sebe odlišovaly nejen společenským statutem. Velká část prostitutek byla dříve otrokyněmi. Ty se prodávaly na trhu a za sex s nimi se na rozdíl od prostitutek neplatilo.²¹

V té době zaznamenala popularitu také prostituce homosexuální, za čímž údajně stála údajně vysoká poptávka po pasivním análním sexu. V této době také již existovala prostituce na objednávku a bohaté ženy v oblibě využívaly služby tzv. gigola.²²

¹⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 15.

¹⁹ Tamtéž, s. 16.

²⁰ ROZUMOVÁ, Petra. *Prostituce jako společenský problém*. České Budějovice, 2008.

Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, teologická fakulta, katedra praktické teologie. Vedoucí práce: RSDr. Ján Mišovič, CSc., s. 12.

²¹ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 16.

²² Tamtéž, s.17.

3.2 Středověk

Středověk je dlouhé období v evropské historii, které se obecně považuje za období mezi pádem Západořímské říše kolem roku 476 n. l. a koncem Byzantské říše v roce 1453 n. l. Středověk byl symbolem cudnosti, sexuální zdrženlivosti a odříkání. Církev ve středověku přistupovala v prostituci odmítavě, považovala ji za hříšné chování a hanbu. Člověk se tak údajně odvracel od řádného života. Duchovní kázali k odsouzení prostituce. Nakonec ale muselo přijít smíření, jelikož provoz veřejných domů tehdejší církvi vynášel finanční příjmy z pronájmů budov. Prostitutky nejčastěji sloužily vojákům a tehdejším duchovním, kteří nemohli jinak uzavírat sňatky.²³

Ve vrcholném středověku započal trend stavby tzv. zábavních domů, které sloužily pro potřeby turistů, měšťanů i vojáků. Prostitutky, které zde pracovaly, byly pod ochranou města, nesmělo jim být ublíženo ani nesměly být obrány o svou vydělanou mzdu. Domy odváděly daně a byly chráněny před nekalou konkurencí.²⁴

3.3 Novověk

Novověk je historické období se začátkem na konci 15. století a koncem na přelomu 18. a 19. století. V 15. století vypukla v Evropě epidemie syfilis. Města tedy podnikala různá opatření. Například Řím se snažil všechny prostitutky přesunout za hranice města, poskytoval jim lékaře a vydal nařízení, že všechny prostitutky musí být nějak označeny, k tomuto nejčastěji sloužil symbol na rameni či uvázaná červená stužka.²⁵

V 17. a 18. století se prostituce dostávala zpět do veřejného života. V průběhu let poté patřily kurtizány a prostitutky k luxusní společnosti. Bývaly speciálně proškolené, nosily drahé toalety a jezdily v kočárech. Existují dokonce záznamy o první dvorském nevěstinci, který nechal zřídit král Jiří III. V polovině 19. století bylo v Paříži bylo zaznamenáno až kolem 200 veřejných domů. Tam je využívali hlavně studenti.²⁶

²³ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 18.

²⁴ Tamtéž, s. 57.

²⁵ Tamtéž, s. 58.

²⁶ Tamtéž, s. 58-59.

Naopak na území Rakouska-Uherska byla prostituce silně regulována a trestána. Tehdejší císařovna Marie Terezie byla silnou odpůrkyní prostituce, jelikož ji shledávala nemravnou a hříšnou. Veřejné domy byly zakázány, prostituce byla hlídána a trestána nucenou prací, ustřížením vlasů nebo dokonce popravou. Některé ženy však dále prostituci provozovaly, a to v počestných domech ve Vídni, kde pracovaly jako hotelové pokojské. Tam totiž mravnostní policie chodit nemohla.²⁷

3.4 Období světových válek

V období světových válek, čímž se rozumí první světová válka (1914-1918) i druhá světová válka (1939-1945), začalo postupné uzavírání nevěstinců. Společnost tehdejší doby začala preferovat hodinové hotely a prostituci tajnou. Na prvním místě byla diskrétnost. Zejména v posádkových městech se začal objevovat tzv. pojízdný polní puff. Sloužil pro styk prostitutek a vojáků. Ti si museli dávat pozor na dva nebezpečné faktory, a to zaprvé přenosu pohlavních nemocí, zadruhé vyzvědačství, což bylo novým trendem tehdejší doby. Prostitutky byly nasazovány na důstojníky, aby získaly tajné informace pro druhou stranu. Jednou ze známých vyzvědaček byla např. Mata Hari.²⁸

3.4.1 Období abolicionismu

Již před druhou světovou válkou a během druhé světové války se začal šířit nový politický názor a to abolicionismus. Abolicionistické hnutí bojovalo proti jakékoli formě organizované prostituce, jelikož její členové zastávali názor, že je prostituce nemorální pro společnost. Jeho hlavními šířitelkami byly hlavně ženy, za kterými stály lékaři, právníci, a hlavně představitelé církve. Navrhovali úplný zákaz prostituce a její trestní stíhání. V Paříži se setkal tento zákon s výsměchem a nepochopením.²⁹ Na našem území byl jedním z hlavních představitelů sociolog, a později prezident, Tomáš Garrigue Masaryk. Prostituci považoval za zlo, které je nutné mravní výchovou vymýtit. Odmítal názor, že prostituce je nutné zlo a objekt

²⁷ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 59.

²⁸ Tamtéž, s. 59.

²⁹ Tamtéž, s. 59-60.

sociální potřeby. Prostituci přirovnával ke společenské spodině, alkoholismu, nedostatečnému vzdělání a předčasnému zájmu o sex.³⁰

V červenci roku 1922 byl schválen zákon s názvem „O potírání pohlavních nemocí“. Byl prvním aboličním zákonem ve střední Evropě. Ten sice zrušil nevěstince, ovšem neomezoval prostituci pouliční, což vedlo k nekontrolovatelnému rozvoji této formy poskytování sexuálních služeb. Místo nevěstinců se začaly využívat bary, hotely a kabarety. V průběhu let se počet nevěstinců v Praze dokonce několikrát znásobil. Domy poskytující sexuální služby provozovaly svou činnost jako zábavní kluby a jim podobné podniky. Pozitivním bodem tohoto zákona byl krok k emancipaci žen a odkročení od po staletí trvajících trendů, který mužům přiznával postavení silnějšího pohlaví a právo obcovat s tělem žen otrockým způsobem.³¹ Silným odpůrcem aboličního zákona byl například spisovatel Karel Čapek, který v roce 1922 vyzvedl otázku, zda není přínosnější reglementační přístup k prostituci.³²

3.4.2 Nacistické Německo

Časové období existence nacistického Německa se vymezuje od roku 1933, kdy NSDAP a Adolf Hitler převzali moc, do roku 1945, tedy konce druhé světové války. Nacistické Německo řešilo prostituci rychlým, ovšem brutálním způsobem – všechny prostitutky i pasáci byli posíláni do koncentračních táborů.³³ Nacisté se chtěli zbavit pro ně tzv. zkažených žen. Považovali je za asociální prvek společnosti, který ničí společenské mravy.³⁴ S postupem války ale začala vznikat tzv. nacistická síť nevěstinců. V některých koncentračních táborech se nacházely zvláštní bloky, kde byly vězeňkyně nuceny k poskytování sexuálních služeb pro nejaktivnější spoluvězně, členy Totenkopfverbände, a dozorce z tábora. Síť nevěstinců byla postavena na základě rozhodnutí Heinricha Himmlera, říšského vůdce SS. Ten toto rozhodnutí odůvodňoval tak, že je potřeba zvýšit pracovní motivaci vojáků wehrmachtu. Němci v tomto také viděli myšlenku, že využití

³⁰ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 21.

³¹ Tamtéž, s. 21.

³² Tamtéž, s. 22.

³³ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 60

³⁴ MIKO, Václav. *Prostituce v nacistických táborech: Himmlerovy nevěstince*. [Praha]: Petrklíč, 2016. ISBN 978-80-7229-595-1, s. 39.

sexuálních služeb prostitutek posílí mužnost těch vojáků, u kterých existovalo podezření z homosexuality. Během prvních pár let tedy již existovalo více než pět stovek nevěstinců. Joseph Goebbels, říšský ministr propagandy, viděl prostituci jiným úhlem pohledu – prostitutky je třeba zotročit a využít, a tím docílí vymýcení prostitutek. V koncentračních táborech probíhala také selekce těchto žen – některé prostitutky byly poslány do městských bordelů pro důstojníky SS, některé do běžných nevěstinců pro řadové vojáky.³⁵

Postupně však do nacistické Německa přišla epidemie syfilis. V jeden okamžik se odhadovalo až 250 000 případů nákazy. Nakažení druhého pohlavní nemocí se považovalo za závažný zločin a prostitutka byla následně trestána vězením. Prostitutky byly pod pohrůzkou postihu nucené ke zdravotním prohlídkám.³⁶

První nevěstinec byl postaven v roce 1942 v koncentračním táboře Mauthausen, a to hned vedle apelplacu. V roce 1943 vznikl v Osvětimském bloku 24a nevěstinec o kapacitě 21 pokojů. Ten byl v provozu až do začátku roku 1945 a nacházel se nedaleko hlavní vstupní brány s nechvalně známým nápisem „Arbeit macht frei“. O rok později vznikly i v jiných táborech, jako například Dachau či Sachsenhausenu.³⁷

3.5 Druhá polovina 20. století

Trendem poválečné doby byly tzv. call-girls. Existence call-girls změnila celou strukturu provozu prostituce ve 20. století. Call-girls jsou ženy, které poskytují sexuální služby za úplatu, ovšem na rozdíl od prostitutek, které nabízejí sexuální služby na veřejných místech, jako jsou ulice nebo bordely, přijímají objednávky prostřednictvím telefonních hovorů (dnes i prostřednictvím internetových platforem), následně se setkávají se svými klienty na určených místech, jako jsou byty nebo hotely. Hlavním komunikačním prostředkem se v tehdejší době tedy stal telefon. Odhaduje se, že v bordelech pracovala pouze přibližně každá desátá prostitutka. Tento nový trend se rozšířil i mezi mužské sexuální pracovníky.³⁸

³⁵ MIKO, Václav. Prostituce v nacistických táborech: Himmlerovy nevěstince. [Praha]: Petrklíč, 2016. ISBN 978-80-7229-595-1, s. 32.

³⁶ Tamtéž, s. 36-37.

³⁷ Tamtéž, s. 38-39.

³⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 22.

Začala se rozšiřovat škála ochranných pomůcek k bezpečnému sexu, také antikoncepce a možnosti potratů. Muži přestávali jevit zájem o emancipované ženy a placené sexuální služby, jelikož na běžném trhu už byl dostupný sex zdarma. V 60. letech naopak postupně přicházela zpět poptávka po placeném sexu. S poptávkou stoupalo i násilí vůči osobám poskytujícím sexuální služby za úplatu, a to nejen ze strany příslušníků policejních orgánů, ale i občanů. Sexuální pracovníci a pracovnice se začínali bránit zakládáním odborových organizací, všechny více méně se stejným cílem – požadovali legalizaci a svobodu projevu. Až v roce 1985 zasedl poprvé Mezinárodní výbor za práva prostitutek. Ženy začínaly vyhledávat služby mužských prostitutů a v 80. letech začala vznikat poptávka sexu po telefonu, která se například ve Spojených státech amerických drží dodnes. Za noc tam tuto službu využije až několik set tisíc volajících.³⁹

3.6 Prostituce v poválečném Československu

Prostituce v Československu byla až do roku 1990 provozována tajně. V roce 1950 byl přijat zákon, který obsahoval přešůpek proti mravnosti. Novela tohoto zákona v roce 1961 přinesla skutkovou podstatu trestného činu příživnictví.⁴⁰ Zákon č. 140/1961 Sb., § 203 příživnictví, postihoval osoby, které se vyhýbaly tzv. poctivé práci. Tím byla myšlena práce na živnost bez patřičných povolení, osoby, které se nechávaly vydržovat státem nebo jinou osobou, nebo práce nekalým způsobem, kam se řadila i prostituce. Výše uvedené se trestalo trestem odnětí svobody až na dvě léta, o pár let později byl trest zvýšen až na tři roky. Tento zákon byl v platnosti až do poloviny roku 1990.⁴¹

³⁹ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 23.

⁴⁰ Tamtéž, s. 23.

⁴¹ *Příživnictví*. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%AD%C5%BEivnictv%C3%AD#cite_note-1.

4 FORMY PROSTITUCE

V této kapitole jsou popsány formy prostituce, a to podle toho, kde se prostituce koná, a podle subjektu, který prostituce poskytuje.

4.1 Formy prostituce podle místa konání

Prostituci podle místa, kde se koná, obecně společnost dělí do pěti kategorií:

1. Pouliční a silniční
2. Privátní
3. Hotelová
4. Bytová
5. Barová

4.1.1 Prostituce pouliční a silniční

Na prostituci pouliční a silniční je nahlíženo zpravidla jako na nejnuznější a neproblémovější formu prostituce ze všech výše uvedených. Osoby, které tuto formu prostituce provozují, většinou oplývají nízkým vzděláním, nízkým stupněm intelektu a sociální vyspělostí. Typicky tuto formu prostituce provozují hlavně ženy, které mají nízký věk a jsou snadno ovlivnitelné. Častým faktorem této formy prostituce je také závislost na drogách a přítomnost pasáků.⁴²

Nejčastějšími místy, kde se tato forma prostituce objevuje, jsou ulice, parky, parkoviště a další veřejná prostranství. Tato forma prostituce je často spojována s nelegálními aktivitami, jelikož mnohá města regulují či úplně zakazují provozování prostituce na jejich území pomocí obecně závazných vyhlášek. Například hlavní město Praha vydalo v roce 2007 obecně závaznou vyhlášku, která vstoupila v platnost 1. ledna 2008. Tato vyhláška zakazuje nabízení sexuálních služeb na území hlavního města Prahy, jelikož by to mohlo narušit dobré mravy společnosti.⁴³

⁴² CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 64.

⁴³ *Praha připravila vyhlášku proti prostituci*. Online. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/archiv_tiskovych_zprav/praha_p_ripravila_vyhlasuku_proti.html.

Sexuální pracovnice často nemají pevné pracovní místo. Mnoho z nich volí tuto formu prostituce, jelikož je dostupná v případě potřeby okamžité finanční odměny, nedostatku jiných pracovních možností a také nátlaku ze strany jejich zákazníků. Pouliční prostituce je rizikovou formou poskytování sexuálních služeb, a to kvůli vysokému riziku nebezpečí násilí, zneužití a také nakažení přenosnými pohlavními chorobami. Kvůli typické nelegální povaze této služby se sex workeři nemohou spolehnout na oporu ze strany autorit a ochranu jejich práv.⁴⁴

Pouliční a silniční prostituce je typicky vyhledávaná tzv. sexuálními turisty. Profil sexuálního turisty není jednotný, ovšem typickým znakem je preference anonymity, touha po dobrodružství a sexuální frustrace. Častým případem je používání sexuálního a sociálního násilí, díky kterému si zákazníci vynucují jisté požadavky, jako například sex bez ochrany. Velká část zákazníků vyhledává mladé a nevypělé dívky a také těhotné ženy.⁴⁵

Typickými místy sexuální turistiky v České republice bývají příhraniční oblasti na hranicích s Rakouskem, jako jsou například Znojmo a okolí, dále okolí měst Břeclav, Mikulov a České Velenice. Tyto místa pravidelně navštěvují obyvatelé z Rakouska, kteří za sexuální služby platí v eurech.⁴⁶

Prostitutky nabízející své služby na ulici pracují zhruba dvanáct hodin denně a často jsou závislé na svých pasácích, kteří také rozhodují, kdy jejich pracovní doba skončí. Sexuální služba netrvá zpravidla více než dvacet minut času, a to i s nástupem do auta zákazníka. Po dohodě s pasákem může být doba služby o dalších dvacet minut prodloužena, a to za dvojnásobný honorář. Při nedodržení času požadují pasáci vyplacení pokuty, pokud mu není vyplacena, pasáci se častokrát uchylují k použití násilí.⁴⁷

4.1.2 Prostituce privátní

Prostituce privátní zahrnuje sexuální pracovníky, kteří nabízejí své služby v soukromých a diskrétních prostorech, jako jsou luxusně zařízené byty, hotely nebo jiné prostory. Jejich klientela většinou bývá malá a relativně neměnná.

⁴⁴ KÖNIG-HOLLERWÖGER, Rainer. *Na ulici-- u silnice: Rakousko - Česko*. Brno: Littera, 2009. ISBN 978-80-85763-50-8, s. 109.

⁴⁵ Tamtéž, s. 116-117.

⁴⁶ Tamtéž, s. 103-104.

⁴⁷ Tamtéž, s. 113.

Sexuální pracovníci pracující na privátech často pracují samostatně bez pasáka a mohou si tak stanovit vlastní pracovní podmínky, a to včetně ceny služeb a typů nabízených služeb. Jedná se o osoby „na úrovni“, které mohou své zákazníky reprezentovat na společenských událostech a na veřejnosti.⁴⁸

4.1.3 Prostituce hotelová

Tato forma prostituce je poskytována v prostorech hotelů. Jde o obdobnou kategorii jako u prostituce privátní. Osoby, poskytující sexuální služby, jsou často vzdělané, ovládají alespoň jeden světový jazyk, a mají dobré společenské vystupování. Tento standart se mění podle prostředí a úrovně hotelu. Klientelou jsou většinou cizinci. Prostitující osoby mohou pracovat společně s hotelem, kde si mohou dlouhodobě pronajímat jeden z hotelových pokojů nebo mohou mít přes nějaký ze svých kontaktů jednorázový přístup k hotelovým pokojům. Na provozu sexuálních služeb se kromě prostitutek často podílejí i jiné osoby, jakožto třeba taxikáři, recepční v hotelech a jiné osoby.⁴⁹

4.1.4 Prostituce bytová

Tato častá forma prostituce se vyskytuje ve vlastních bytech osob, které sexuální služby poskytují. Odehrává se velmi často za přítomnosti třetích osob, jakožto například manželů, kteří svým manželkám dělají pasáky, nebo i rodičů, kteří nabízejí své vlastní děti. Proto sem řadíme i prostituci dětskou. V bytech se častokrát odehrává také hromadný sex. Bytová prostituce je riziková a známá pro doprovázející trestnou činnost, jako je okrádání zákazníků a provozování sexuálních služeb za přítomnosti dětí.⁵⁰

4.1.5 Prostituce barová

Tento druh prostituce se odehrává na místech jako jsou sex bary nebo noční kluby, také na místech, které se vydávají za masážní salony. V těchto podnicích mohou sexuální pracovnice vystupovat jako hostesky nebo společnice, a poskytovat svým klientům různé úrovně sexuálních služeb. Nejčastěji jsou jimi cizinky, které sexuální služby poskytují z donucení. V barové prostituci je komunikace mezi klienty a prostitutkami častokrát podpořena řadou náborových technik, jako jsou

⁴⁸ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 63.

⁴⁹ Tamtéž, s. 63.

⁵⁰ Tamtéž, s. 64.

tanečky a další interakce. Některé služby mohou být poskytovány přímo v zařízení, jiné mohou být realizovány mimo toto zařízení. Barová prostituce je typicky spojována s organizovanou trestnou činností, obchodem se ženami, které bývají často donuceny k prostituci podvodným způsobem, trestným činem znásilnění, násilím a vydíráním.⁵¹

4.2 Formy prostituce podle subjektu prostituce

Formy prostituce podle subjektu, který prostituci poskytuje, obecně společnost dělí na:

1. prostituci ženskou
2. prostituci mužskou
3. prostituci dětskou.

Prostituce ženská v této podkapitole nebude již blíže popisována, jelikož u obecného popisu prostituce bývá předpokládáno, že se jedná o prostituci hlavně ženskou.

4.2.1 Prostituce mužská

Muži – sex workeri, kteří se pohybují ve světě sexuálního průmyslu, často nabízejí za úplatu tzv. prostituci homosexuální, která je specifickou kategorií prostituce. Je poskytována muži pro ostatní muže, a to za úplatu. Poskytují ji často ještě chlapci mladší 18 let a velmi mladí muži. S touto formou prostituce je úzce spojena alkoholová a drogová závislost a také špatné rodinné zázemí. Prostituti často pocházejí z dysfunkčních rodin či rodin s nízkým sociálním statutem. Velkým rizikem homosexuálního sexuálního styku za úplatu je nakažení pohlavně přenosnou nemocí AIDS.⁵²

Motivy pro vstup do homosexuální prostituce mohou být obdobné jako u heterosexuální prostituce, a to nedostatek finančních potřeb, nedostatek jiných pracovních příležitostí nebo zkoumání své sexuality. Na rozdíl od ženské prostituce není ta mužská na první pohled tolik veřejná, jelikož se odehrává zejména v prostorech klubů a na internetu. Jen muži, kteří trpí akutní potřebou

⁵¹ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 64.

⁵² Tamtéž, s. 64.

peněz nebo drog, se často zdržují na veřejných místech, v Praze například kolem hlavního nádraží. Na rozdíl od ženských prostitutek se muži na internetu nebojí v inzerátech používat fotografie svého obličeje ani vkládat detailnější popisy, protože necítí tak velké společenské stigma. Navíc také na rozdíl od žen nemají pasáky, vše si zařizují sami.⁵³

4.2.2 Prostituce dětská

Dětská prostituce, známá také jako dětské sexuální vykořisťování, je extrémní forma dětského zneužívání, během kterého jsou děti nuceny nebo manipulovány k poskytování sexuálních služeb za úplatu. Jedná se o vážné porušování lidských práv a může mít dlouhodobé negativní důsledky jak pro fyzické, tak psychické zdraví dětí. Ze všech forem prostituce je rozhodně nejnebezpečnější a je vysoce latentní. Jedním z důvodů tohoto faktu je, že si pasáci a kuplíři dětí uvědomují nelegálnost tohoto byznysu. Prostituce dětská je také úzce spojená s dětskou pornografií.⁵⁴

Věk nabízených dětí se v Evropě zpravidla nachází mezi 12. a 18. rokem jejich života. Asi 25 procent z nich se k prostituci dostane kvůli natáčení pornografického videa, zneužití během fotografování, většina z nich je také již v raném dětství zneužita. Většina obětí jsou dívky.⁵⁵

Prvním krokem je útok z domova, kde oběti zažívají nějakou formu násilí, ať už je fyzické či psychické, nebo zažívají emocionální chlad a odmítání ze strany rodičů. Nejbrutálnější formou týraní je sexuální zneužívání. Dívky jsou často perverzní formou sváděny svými otci. Tímto je narušen jejich psychický vývoj a žijí samy se svým strachem a vinou, následně utíkají od rodiny. Prostituci často pozorují jako vyjádření msty a zloby ke své rodině, ale také jako určitou formu sebeponížení, čímž ještě posilují pohrdání sebou samými.⁵⁶

⁵³ Muži na prodej. Nestydí se za to, že je ostatní chtějí. Online. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sexbyznys-v-cesku-gayprostitute-v-praze.A160902_205146_domaci_pku.

⁵⁴ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 64-65.

⁵⁵ MILFAIT, René. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8, s. 41.

⁵⁶ Tamtéž, s. 41-42.

Dalším důvodem dětí k prostituci je ekonomická potřeba. Poskytují sexuální služby výměnou za jídlo, ošacení, možnost ubytování a další základní lidské potřeby. Dále se zde promítá potřeba emocionální. Dítě vyhledává pocit bezpečí, lásky a porozumění, proto se může upnout na dospělého a nechávat se sexuálně zneužívat, to vše pod falešnou vidinou lásky. Postupem času ale poznává pravdivost situace a vyhledává jiné vztahy. Finálním produktem uspokojení jsou pro něj vydělané peníze za poskytnutí sexuálních služeb. Důležité je zmínit také fakt, že kuplíři často podávají dětem drogy, a to proto, aby se na nich postupem času staly závislé a byly na pasáky zcela odkázány, zároveň pasáci děti využívají ke shánění dalších drog.⁵⁷

Formy dětské prostituce nemají pevnou formu, často se vzájemně prolínají, ale můžeme je rozdělit zhruba následovně:

1. Prostituce sama o sobě, nebo v návaznosti na jiné aktivity existující v sexuálním průmyslu – například v rámci natáčení pornografického obsahu a jeho následného prodeje a distribuce, či obchodování s lidmi;
2. Přinucení jinou osobou – nejčastěji členem rodiny, či úplně cizí osobou, poté dobrovolnost – a to nejčastěji na ulici za účelem přežití, pro peníze, či zábavu, nebo pro obživu sebe sama nebo své rodiny;
3. Podle účelu, který pasák dítěte sleduje - podle toho rozdělujeme dále dětskou prostituci na:
 - a. Organizovanou – kdy se na vytipování a získávání dětí podílí více osob najednou
 - b. Rituální – kdy je dítě nabízeno v rámci oslav nebo pořádání různých rituálů
 - c. Institucionální – kdy jsou děti využívány dospělou osobou, která zneužívá svého institucionálního postavení – těmi jsou například představitelé církevních institucí, vedoucí letních táborů, učitelé, vedoucí kroužků, skautských oddílů apod.⁵⁸

⁵⁷ MILFAIT, René. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8, s. 42.

⁵⁸ Tamtéž, s. 45.

Studie z roku 1988 zveřejnila, že oběťmi dětské prostituce se ročně stane přibližně 500 tisíc až 1,2 milionu dětí. Většina obětí začne pracovat v sexuálním byznysu již před zahájením 14. roku svého života. Pro dívky je typické provozování prostituce na ulicích, kde se samy nabízejí svým potencionálním zákazníkům. Chlapci jsou spíše nuceni k práci v pornografickém průmyslu a k prostituci homosexuální.⁵⁹

⁵⁹ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 26.

5 ORGANIZOVANÁ PROSTITUCE

Organizovaná prostituce je formou prostituce, která je provozována nebo organizována skupinami osob. Je s ní spojeno široké spektrum trestné činnosti, kterou typicky páchají samy prostituující osoby, nebo je trestná činnost páchaná na těchto osobách. Organizovaná prostituce představuje závažný problém pro společnost. Typickými trestnými činy, které se k prostituci váží, jsou kuplířství, obchodování s lidmi, znásilnění, ohrožování mravní výchovy mládeže, vydírání nebo ohrožování osobní svobody. Existuje část prostituujících osob, která prostituci provozuje zcela dobrovolně a pro komerční účely. Existuje ovšem i nemalá část osob, zpravidla žen, která kvůli strachu z kuplířů a jejich vysokých požadavků provozují sexuální služby za úplatu zcela vynuceně. Kuplíři nutí k sexuálním službám zpravidla více žen najednou. Skupina, která se organizovaně zabývá trestným činem kuplířství, má většinou stejné formální prvky a znaky. Každý člen má svůj úkol:

Tipař – úkolem osoby, která v organizované skupině vystupuje jako tipař, je chodit po erotických klubech, barech, diskotékách nebo ulicích, a vyhlížet ženy a dívky, které by se mohly stát potencionálními prostitutkami;

Náborář – jeho cílem je najmout ženy na práci se slibem vysoké a lákavé finanční odměny a poté je navnadit k provozování sexuálních služeb;

Dopravce – dopravcem bývá většinu času samotný náborář, který má za úkol přesunout dívky na místo, kde provozují prostituci;

Pasák, kuplíř – osoba kuplíře organizuje práci a určuje území práce prostitutek, nutí je k práci, a to často za použití násilí nebo vydírání, vybírá od nich zisk, často figuruje v roli jejich bodyguarda;

Hlídač aut – osoba hlídače aut se nevyskytuje v organizované skupině vždy, protože závisí na místě, kde se prostituce provozuje, zpravidla ale hlídá auto zákazníka, kterému je v daný okamžik poskytována sexuální služba;

Poskytovatel klíčů – funkce této osoby je stejně jako funkce osoby hlídače aut ne vždy využita, funkce poskytovatele klíčů ovšem znamená, že daná osoba poskytne klíče od svého bytu k provozování sexuálních služeb;

Dohazovač – dohazovač kontaktuje přímo potencionální zákazníky, kteří by mohli projevit zájem o prostitutky, peníze vybírá napřímo buď od zákazníka, prostitutky nebo pasáka;

Padělatel – tato osoba vyrábí padělané doklady, zpravidla pasy, ale i jiné dokumenty, které jsou potřeba, pokud se prostitutka přesouvá za prací do zahraničí.⁶⁰

K tomu, aby organizovaná skupina získala oběť k provozování sexuálních služeb, využívá naivity žen a touhy po dobrodružství, stejně tak je láká na vidinu vysokého výdělku. Pokud žena odmítne, často je využita nějaká forma násilí nebo vydírání. Často jsou také ženy přivedeny jinou prostitutkou, nebo jsou nuceny k prostituci příbuznými či vlastním partnerem, což je častá praxe například v romských rodinách.⁶¹

⁶⁰ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6, s. 65.

⁶¹ Tamtéž, s. 65-67.

6 PRÁVNÍ ÚPRAVA PROSTITUCE V ČESKÉ REPUBLICE

Tato kapitola se zaměřuje na problematiku právní úpravy prostituce v České republice, a to včetně doprovodných jevů.

Česká republika v současnosti uplatňuje k prostituci přístup aboliční, což znamená, že netrestá prostituci jako takovou, nýbrž některé doprovodné jevy, které s prostitucí souvisí, a ukládá za ně příslušné sankce.

Českou republiku v současnosti zavazuje Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob (dále jen „Úmluva“), která byla podepsána v roce 1950 a do platnosti vstoupila v roce 1951. Tehdejší Československo přistoupilo k Úmluvě v březnu roku 1958. Tato úmluva zavazuje Českou republiku natolik, že dokud nedojde k vypovězení Úmluvy, nemůže dojít k přijetí zákona, který by prostituce upravoval.⁶²

V roce 2004 bylo usnesením vlády uloženo 1. místopředsedovi tehdejší vlády a ministru vnitra předložit návrh zákona o regulaci prostituce. Vzhledem k existenci Úmluvy bylo také zapotřebí předložit návrh vypovězení Úmluvy. Toto bylo předloženo na začátku roku 2006, ovšem parlament návrh zamítl.

Návrh zákona o regulaci prostituce se projednával znovu v roce 2012, byl ovšem opět zamítnut, a to s odkazem na Úmluvu o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, tedy že bez jejího předchozího vypovězení tento zákon nelze přijmout.

V pozdějších letech předkládalo návrh Parlamentu také pražské zastupitelstvo. Toto se opět setkalo s neúspěchem, jelikož nejen v parlamentu, ale také v řadách odborníků se shledávají odlišné názory na tuto právní problematiku.

Za legalizaci prostituce a vypovězení Úmluvy dlouhodobě bojuje Česká pirátská strana. V roce 2019 její členové představili parlamentu teze k regulaci prostituce, kde jako hlavní cíl vyzdvihovali omezení šedé ekonomiky, dále s prostitucí spojenou trestnou činností. Současně předložili také návrh vypovězení Úmluvy.

⁶² Andresová, Kristina. *Návrh řešení jednotlivých druhů prostituce*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, fakulta sociálních věd, katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí práce: PhDr. Martin Cejp, CSc., s. 48-49.

Legalizace prostituce by podle Pirátů přinesla až miliardu korun navíc do státní kasy. Ani jeden z návrhů ovšem nebyl parlamentem přijat.⁶³

Mezi nejdůležitější české zákony postihující doprovodné jevy v oblasti prostituce bez pochyby patří zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákon č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a naposledy zákon č. 128/2008 Sb., zákon o obcích (obecní řízení).

Trestní zákoník upravuje trestní činnost související s výkonem prostituce takto:

§ 155 – Ohrožení pohlavní nemocí – trestní zákoník říká následující: „Kdo jiného vydá, byť i z nedbalosti, nebezpečí nákazy pohlavní nemocí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“⁶⁴

§ 175 – Vydírání – tento trestný čin neupravuje prostituci samostatně, nicméně vydírání je častým doprovodným jevem, činností, kterou se dopouští kuplíři a pasáci k vynucování prostitutek výkonu práce, a to často ve spojitosti s násilím.

§ 170 – zbavení osobní svobody a § 171 – omezování osobní svobody – tento trestný čin jde ruku v ruce s obchodováním s lidmi, ubližování na zdraví a psychickou újmu. Pasáci často brání prostitutkám k odchodu a nutí je k provozování prostituce. Pasáci často své oběti bez oprávnění vězní a poté bez jejich svolení nabízejí jejich sexuální služby za úplatu.

§ 168 – obchodování s lidmi – organizované skupiny páchající trestnou činností svádí, lákají, navádějí (pod falešnou záminkou výdělku) nebo dopravují osoby, a to včetně dětí, na místa, kde je následně za pomoci násilí, výhrůžek, pohrůžek, využití jejich závislosti a naivity využívají k provozování prostituce za úplatu, často také s doprovodnými jevy jako natáčení pornografických děl apod.

§ 186 – sexuální nátlak – pasáci ve spoustě případů zneužívají svého postavení vůči oběti a nutí ji k pohlavnímu styku nebo pohlavnímu ukájení.

§ 189 – kuplířství – v České republice je zakázáno zlákat, svést nebo donutit jinou osobu k provozování prostituce a za to pobírat odměnu.

⁶³ PIRÁTI CHTĚJÍ REGULOVAT PROSTITUCI. Online. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/jak-pirati-pracuji/pirati-chteji-regulovat-prostituci/>.

⁶⁴ Trestní zákoník. Online. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2>.

§185 – znásilnění – akt znásilnění je častým počátečním jevem v prostitučním byznysu. Oběti jsou často znásilňovány svými pasáky, nebo zákazníky, kteří mají domluvenou jinou službu, než sexuální styk (například felaci), a poté prostitutku za použití násilí nebo vydírání znásilní, či po sexuální interakci odjedou z místa bez zaplacení.

§ 190 – prostituce ohrožující mravní vývoj dětí – prostituce nesmí být provozována v blízkosti zařízení, kde se zdržují děti. Tím se myslí instituce jako školy, školská zařízení a ubytovací zařízení pro děti. Zkrátka se osoby, které provozují prostituci musí vyhnout všem místům, kde by ji děti mohly volně spatřit.

§191 - šíření pornografie a § 192 - výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií – jak bylo již zmíněno výše, dětská prostituce je často spojována s výrobou a následnou distribucí dětské pornografie. I toto ošetřuje trestní zákoník.⁶⁵

Provozování prostituce ve městech ošetřují obecně závazné vyhlášky jednotlivých měst.

Právní úprava prostituce v sousedních zemích

Protože byla již v této kapitole vymezena právní úprava prostituce a jejích doprovodných jevů v České republice, je na místě se nyní zaměřit na právní úpravu prostituce v sousedních zemích, tedy na území Německa, Polska, Slovenska a Rakouska.

Německo – tato země nikdy nepřistoupila k Úmluvě o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, má v této oblasti samostatnou právní úpravu, kterou každá spolková země upravuje jinak a samostatně. V roce 2002 uznalo Německo prostituci jako samostatnou a legální živnost, kdy je umožněno prostituujícím osobám přihlásit se na patřičném úřadě a

⁶⁵ *Trestní zákoník*. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

odvádět daně státu. Také mají právo na důchod. V roce 2017 byl přijat regulační zákon, který měl za úkol zvýšit ochranu sexuálních pracovníků a pracovníků.⁶⁶

Rakousko – v této zemi je stejně jako v Německu prostituce legální, ovšem za podmínky placení daní, stejně tak sociálního a zdravotního pojištění. Sexuální pracovníci musí také zažádat o pracovní licenci. Toto stanovil zákon již v roce 1984.⁶⁷

Polsko – v této zemi je na rozdíl od výše zmíněných zemí nelegální prostituce pouze na veřejnosti, tedy na ulicích, v nevěstincích, zakazuje se i pasáctví a kuplířství. Prostituce, která se provozuje v soukromí, například v bytech, je zde legální.⁶⁸

Slovensko – zde se prostituce nachází, stejně jako v České republice, v takzvané šedé zóně. Zákon ji ani nepovoluje, avšak ani nezakazuje. Existuje pouze definice prostituce v trestním zákoníku, která zní následovně: „Prostitúciou sa na účely tohto zákona rozumie uspokojovanie sexuálnych potrieb iného súložou iným spôsobom pohlavného styku alebo iným obdobným sexuálnym stykom s dospelou osobou za odmenu.“⁶⁹

⁶⁶ *Na severu Německa se po šesti měsících otevřely nevěstince. Lidé ale musí mít při sexu roušky.* Online. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/na-severu-nemecka-po-sesti-mesicich-otevrelly-nevestince-lide-ale-musi-mit-pri-sexu-rousky.A200915_162836_In_zahranici_likv.

⁶⁷ *Přehledně: Jak evropské státy přistupují k prostituci.* Online. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-prehledne-jak-evropske-staty-pristupuji-k-prostituci-40328284.>

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ *Sex za peníze: Je na Slovensku legálně ponúkat prostitúciu?* Online. Dostupné z: <https://refresher.cz/49450-Sex-za-peniaze-Je-na-Slovensku-legalne-ponukat-prostituci.>

7 NÁSLEDKY A RIZIKA PROSTITUCE

S prostitucí jako takovou je spojena celá řada následků a rizik. Ty nejčastější jsou shrnuty v této kapitole.

Pohlavní choroby – mezi nejčastější patří syfilis (příjice), chlamydie, kapavka (gonorea), HIV/AIDS, žloutenka typu C.⁷⁰

Syfilis je bakteriální infekční onemocnění způsobené bakterií *Treponema pallidum*. Tato nemoc může postihnout různé části těla a je přenášena především nechráněným sexuálním stykem, ať už orálním, pohlavním nebo análním, anebo z matky na dítě během těhotenství.⁷¹ Chlamydie je sexuálně přenosná bakteriální infekce způsobená bakterií *Chlamydia trachomatis*. Tato infekce může postihnout genitálie, močové cesty a další části těla. Chlamydie je jednou z nejběžnějších sexuálně přenosných infekcí a často probíhá bez příznaků, což může vést a jejímu nepovšimnutí a následnému šíření. Nejčastěji se šíří nechráněným sexuálním stykem, sdílením erotických pomůcek, nebo při porodu z matky na její dítě.⁷² Kapavka, někdy také známá jako gonorea, je bakteriální infekce způsobená bakterií *Neisseria gonorrhoeae*. Přenáší se nejen pohlavním stykem, ale také kontaktem s tělními tekutinami, jako je moč, sperma nebo sliny. Tato infekce postihuje genitálie, močové cesty.⁷³ HIV je virální infekce, která napadá imunitní systém těla, konkrétně buňky. Nemoc postupně napadá imunitní systém nakaženého, tím pádem se tělo stává postupem času náchylnější k infekcím. Pokud se infekce neléčí, může infekce HIV vzrůst až do pokročilého stádia zvaného AIDS. HIV se přenáší na druhou osobu prostřednictvím tělesných tekutin, jako je sperma, vaginální sekret, krev, sliny nebo mateřské mléko, a to cestou nechráněného sexuálního styku, sdílení injekčních jehel mezi uživateli drog nebo přenos z matky na svoje dítě během těhotenství, porodu nebo kojení.⁷⁴ Žloutenka typu C, známá také jako hepatitida C, je infekce způsobená virem HCP. Postihuje typicky játra, při neléčení může způsobit akutní i chronická onemocnění, jako jsou

⁷⁰ *Veřejnost*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/verejnost/#hivsif>.

⁷¹ *Tamtéž*.

⁷² *Tamtéž*.

⁷³ *Tamtéž*.

⁷⁴ *HIV/AIDS*. Online. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/hiv aids>.

cirhóza jater, rakovina jater a jaterní selhání. Šíří se zejména krví, a to prostřednictvím sdílení infekčních jehel mezi uživateli drog, nehygienickými postupy při piercingu a tetování, nechráněném pohlavním styku a při porodu z matky na dítě.⁷⁵ Prevence pohlavních chorob zahrnuje používání kondomů, omezení počtu sexuálních partnerů, pravidelné testování. Včasná diagnóza léčba jsou klíčové pro prevenci komplikací a šíření infekce.

Fyzické a psychické následky – sexuální pracovníci jsou často nuceni k práci za použití fyzického násilí, sexuálního a psychického nátlaku, vyhrožování apod. Osoba prochází primárním traumatem již během výkonu samostatné nedobrovolné prostituce, kdy téměř vždy přichází i sekundární viktimizace ve formě nucené prostituce bez ochrany, s více zákazníky najednou, za použití fyzických trestů atd.⁷⁶

Stres – nedobrovolná prostituce je charakteristickým makrostresorem, který má za následek ztrátu sebevědomí a sebeúcty osoby. S tím souvisí nejen pocitové příznaky, jako problémy se soustředěním, sociální úzkost, podrážděnost, nebo náládovost, ale také příznaky fyziologické, jako palpitace, svalové napětí, nebo úporné bolesti hlavy. Nelze opomenout také příznaky behaviorální, jako spánkové problémy, snížená pracovní schopnost, závislost na alkoholu, drogách. Dlouhodobé působení výše zmíněných stresových faktorů může způsobovat vytvoření chronických nemocí.⁷⁷ S tímto také souvisí posttraumatická stresová porucha a sebevražedné chování.

Drogová závislost – drogová scéna je v České republice úzce spojena s prostituční scénou a pojí se doprovodnými faktory. Někteří pasáci využívají drog jako donucovacího prostředku k prostituci, jelikož pod vlivem drog některé osoby trpí vyšší promiskuitou. Osoby, jež prostituci provozují dobrovolně, drogami ztišují svou bolest nebo je užívají na povzbuzení libida či energie. Některé osoby

⁷⁵ HIV/AIDS. Online. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/hiv-aids>.

⁷⁶ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 84-85.

⁷⁷ Tamtéž, s. 86-88.

poskytující sexuální služby, které jsou drogově závislé, poskytují sex výměnou za drogy nebo peněz, za které si drogy obstarají.⁷⁸

Odsouzení společnosti – osoby provozující prostituci jsou často stigmatizovány a je na ně nahlíženo negativně a odmítavě, a to i na prostituující děti, které potřebují největší pomoc. Jsou takzvaně marginalizovány. Marginalizace je proces, kterým se tyto osoby stávají odsunutými na okraj společnosti, opomíjenými a vyčleňovanými na okraj společnosti. Často čelí sociálnímu stigmatu, diskriminaci a nerovnoprávnosti. Toto často vede k migraci, kde zažívají jazykovou bariéru a neznámé prostředí.⁷⁹

⁷⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, c2007. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 88-89.

⁷⁹ Tamtéž, s. 91.

8 NESTÁTNÍ ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE PROBLEMATIKOU PROSTITUCE

Tato kapitola je zaměřena na tři vybrané nestátní subjekty, které se v České republice zabývají problematikou prostituce, a to konkrétně na organizace La Strada, Rozkoš bez rizika a Projekt šance.

8.1 La strada

La Strada Česká republika je nezisková organizace, která míří na prevenci a minimalizaci obchodování s lidmi. Vznikla původně jako projekt organizace proFem, a to v roce 1995. V tom stejném roce zahájila provoz specializované telefonní SOS a informační linky. O tři roky později již byla zaregistrována jako samostatný právní subjekt. Na přelomu tisíciletí La Strada získala první azylový byt pro účel poskytování bezpečných ubytovacích služeb, a to na to utajené adrese. V roce 2004 vzniklo mezinárodní sdružení La Strada International, kdy La Strada Česká republika figurovala jako spoluzakladatel. La Strada International má mezinárodní sekretariát v Nizozemsku a v současnosti téměř 30 členských organizací. V témže roce organizace založila svou první poradnu a začala poskytovat službu i mužským klientům ohroženým obchodování s lidmi. V roce 2006 začala La Strada poskytovat svým klientům právní služby, také nově navázala spolupráci s vietnamskou klientelou žijící na území České republiky, dále získala do vlastnictví další azylový byt. Již na začátku roku 2008 La Strada založila svou nízkoprahovou poradnu, kde začala poskytovat ambulantní krizovou pomoc. Od té doby pokořila již několik milníků v rozvoji lobby a advokátních aktivit.⁸⁰

Organizace La Strada na svých oficiálních webových stránkách uvádí následující: „Pomoc poskytujeme všem, kdo se stali nebo mohou stát oběťmi trestného činu obchodování s lidmi a vykořisťování. Nabízíme jim mnoho možností, jak se s nepříznivou a trýznivou situací vypořádat a jak ochránit sebe a své blízké. Pomůžeme ale i těm, kdo si hledají práci v zahraničí a chtějí se vyvarovat možného rizika.“ Organizace svoje služby poskytuje českým občanům i cizincům, kterým je více než 18 let věku, a to zdarma a bez rozdílu. Služby můžeme rozdělit

⁸⁰ *Hledám informace*. Online. Dostupné z: <https://www.strada.cz/hledam-informace/>.

na služby sociální, a terénní programy. Jednou ze služeb je krizová pomoc, která se zaměřuje na poskytování variant řešení aktuální krizové situace, ve které se klient nachází. La Strada nabízí na přechodnou dobu možnost ubytování pro osoby, které byly nuceny k práci, a to včetně prostituce, na dobu nezbytně nutnou. Důležitou službou, která funguje už od počátku organizace La Strada, je telefonická linka, která funguje každý den, a to v jazyce českém, anglickém, ruském, ukrajinském a rumunském, jednou týdně v tagalogu. V případě potřeby je možné zajistit tlumočnicka. Terénní program se zaměřuje zejména na osoby cizinců, kteří jsou díky jazykové bariéře a pro ně neznámému prostředí nejvíce náchylní k vykořisťování a obchodování s lidmi. Často se bojí vyhledat pomoc svépomocí. Sociální pracovníci zaměřeni na práci v terénu proto navštěvují riziková místa. Organizace také nabízí školení pro osoby z řad zdravotnických pracovníků, pracovníků v sociálních službách, nebo studentů základních a středních škol.⁸¹

8.2 Rozkoš bez rizika

Organizace Rozkoš bez rizika je česká nezisková organizace, která vznikla 13. dubna 1993 v Praze. Organizace procházela postupným vývojem, kdy rozšiřovala portfolio svých aktivit a získávala podporu od partnerů, vládních agentur a mezinárodních organizací. Patří k nejvýznamnějším organizacím působícím v oblasti sexuálního vzdělávání a prevence v České republice.⁸² Na svých webových stránkách uvádí následující: „Podporujeme sexuální pracovnice a pracovníky při vytváření vlastních limitů a hranic v profesním a osobním životě a předcházení a snižování rizik spojených s touto prací ve zdravotní, psychické, sociální a legislativní oblasti.“⁸³ V současnosti svým zaměřením cílí na poradenství pro osoby pracující v sexbyznysu, a to jak osoby, které chtějí vstoupit do oblasti sexuálního byznysu, tak z něj odejít. Během let působení organizace vydala řadu odborných publikací a brožur pro osoby z řad veřejnosti, které jsou volně přístupné na jejich webových stránkách. Jedna z nich je například „S tebou NE! – Průvodce bezpečnější prací v sexbyznysu“ z roku 2014, která je určena osobám pracujícím v sexuálním odvětví, pro jejich bezpečnost, jak si nechat správně zaplatit, jak se

⁸¹ *Hledám informace*. Online. Dostupné z: <https://www.strada.cz/hledam-informace/>.

⁸² *Kde nás najdete*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/kontakty/>.

⁸³ *Rozkoš bez rizika*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/#prehledsb>.

chovat při případném napadení a po něm, jak případně vyhledat pomoc, jak se sexuálně chránit.⁸⁴

Své služby rozdělují na dvě kategorie, a to na:

1. odborné poradenství s celorepublikovou působností, které je poskytováno ve čtyřech městech v ČR, a to konkrétně v Praze, Brně, Ostravě a Českých Budějovicích, v Poradenských centrech R-R, kde je jim také poskytována možnost využití zdravotnické péče,
2. terénní programy, které jsou klientům zprostředkovány ve 13 krajích České republiky (Rozkoš bez rizika v současnosti zatím nepůsobí v Plzeňském kraji), jejich konkrétní místa působení jsou zejména noční kluby, ulice a silnice, kde se prostituce vykonává, a další riziková místa; v rámci terénních programů je klientům také představována možnost využití zdravotní pomoci. V rámci terénních programů provozují také mobilní ambulanci.⁸⁵

Pro osoby z řad veřejnosti také pořádá různé typy workshopů, přednášek a školení, současně nabízí testování na pohlavně přenosné nemoci. V současné době organizace Rozkoš bez rizika testuje na HIV, Syfilis, Žloutenku typu C, Chlamydiovou infekci a Kapavku.⁸⁶

8.3 Projekt Šance

Občanské sdružení Projekt Šance vzniklo v roce 1995 v Praze. Ještě ten rok toto sdružení zrealizovalo první preventivní a humanitární program pro komerčně sexuálně zneužívané děti a mládež žijící v zapomenutí v ČR. Jejím zakladatelem je László Sumegh, který se pokládá za prvního českého streetworkera, také je psychoterapeutem a výtvarníkem. Tato iniciativa se zaměřuje zejména na osoby, a to tedy děti a mladistvé, které žijí na okraji společnosti a na živobytí si vydělávají vlastním tělem.⁸⁷ Streetworkeri, česky někdy také terénní pracovníci, vyhledávají potencionální klienty na rizikových místech na území hlavního města Prahy, jako

⁸⁴ *S tebou NE!*. Online. Rozkoš bez rizika, 2014. Dostupné z: https://rozkosbezrizika.cz/wp-content/uploads/2023/05/R-R_nasili_nahled.pdf.

⁸⁵ *Kde nás najdete*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/kontakty/>.

⁸⁶ *Veřejnost*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/verejnost/#ppi>.

⁸⁷ MILFAIT, René. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8, s. 147-148.

jsou nádraží, parky a jiná místa. Sdružení má také vlastní streetcentrum, kam klienti mohou přijít, přespat na nutně potřebnou dobu, vysprchovat se, najíst, nebo využít služeb psychosociální péče. Se sdružením spolupracuje celá řada odborníků, jako jsou psychologové, sexuologové, venerologové, praktičtí lékaři, nebo také asistenti, kteří klientům pomáhá s hledáním práce nebo bydlení, také je doprovázejí na testovací místa, kde se klienti testují například na HIV/AIDS nebo žloutenku.⁸⁸

⁸⁸ *Activity*. Online. Dostupné z: <https://www.projektsance.cz/activity/>.

9 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Pro účely této bakalářské bylo zkonstruováno dotazníkové šetření obsahující terénní sběr dat, který je zaměřen na zjištění, zda by veřejnost souhlasila s legalizací prostituce.

9.1 Cíl zkoumání a stanovení hypotéz

Toto dotazníkové šetření mělo za cíl zjistit názor osob z řad veřejnosti, zda by souhlasily s legalizací prostituce. Dílčím cílem bylo zjistit důvody, proč by dotazovaní souhlasili, případně nesouhlasili, s legalizací prostituce v České republice.

Hypotézy:

1. Většina respondentů by NESOUHLASILA s legalizací prostituce.
2. S legalizací prostituce by souhlasily spíše ŽENY než muži.
3. Většina respondentů, která by SOUHLASILA s legalizací prostituce, by jako hlavní důvod pro legalizaci shledala zavedení pravidel provozování prostituce a pracovněprávní ochrany pro prostituující osoby.
4. Respondenti, kteří by NESOUHLASILI s legalizací prostituce, by jako hlavní důvod shledali zvýšení zájmu o práci v sexuálním odvětví.

9.2 Charakteristika výběrového souboru

Původní výzkumný soubor byl tvořen 69 respondenty, ovšem odpovědi od 14 dotazníků muselo být pro svou neúplnost nebo chybovost vyřazeno. Celkem bylo tedy využito 55 dotazníků. Výběrový soubor tohoto dotazníku je tedy tvořen celkem 55 respondenty, z nichž 41 respondentů tvoří ženy a 14 respondentů muži. Více než polovině respondentů bylo v době dotazování mezi 18. až 30. rokem věku, ostatním respondentům bylo mezi 31. a 65. rokem života.

9.3 Metoda šetření

Při tomto šetření se jednalo o kvantitativní přístup. Celkem byly vymezeny 3 otázky:

1. Souhlasil(a) byste s legalizací prostituce v České republice?

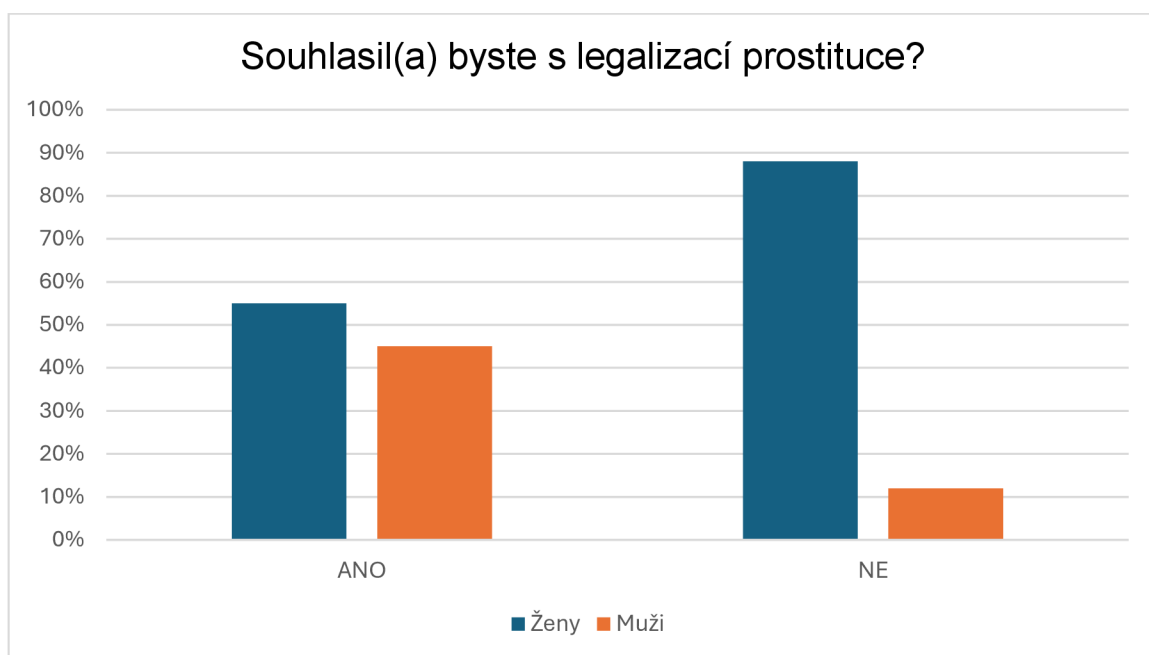
2. Vyberte, prosím, tvrzení, které nejsilněji zastává důvod, proč byste hlasovali PRO legalizaci prostituce. (Pokud jste v otázce v č. 1 hlasovali ZÁPORNĚ, tuto otázku, prosím, přeskočte).
3. Vyberte, prosím, tvrzení, které nejsilněji zastává důvod, proč byste hlasovali PROTI legalizaci prostituce. (Pokud jste v otázce v č. 1 hlasovali KLADNĚ, tuto otázku, prosím, přeskočte).

Je tedy tvořen celkem jednou hlavní a 2 doplňujícími otázkami. Ty mají za cíl zjistit, zda by veřejnost souhlasila s legalizací prostituce v České republice a také důvod proč by hlasovali, případně nehlasovali.

Terénní sběr dat byl realizován prostřednictvím instituce survio.com a byl distribuován přes sociální sítě v průběhu listopadu 2023.

9.4 Výsledky dotazníkového šetření

Úvodní a zároveň hlavní otázka zněla, zda by respondenti souhlasili s legalizací prostituce, s možností odpovědí ANO/NE. Na tuto otázku odpovědělo pouze 40 % respondentů kladně. Z nich bylo 55 % respondentů ženského pohlaví, 45 % respondentů bylo pohlaví mužského. Ze zbylých 60 % respondentů, kteří odpověděli na otázku záporně, bylo 88 % žen a 12 % mužů.

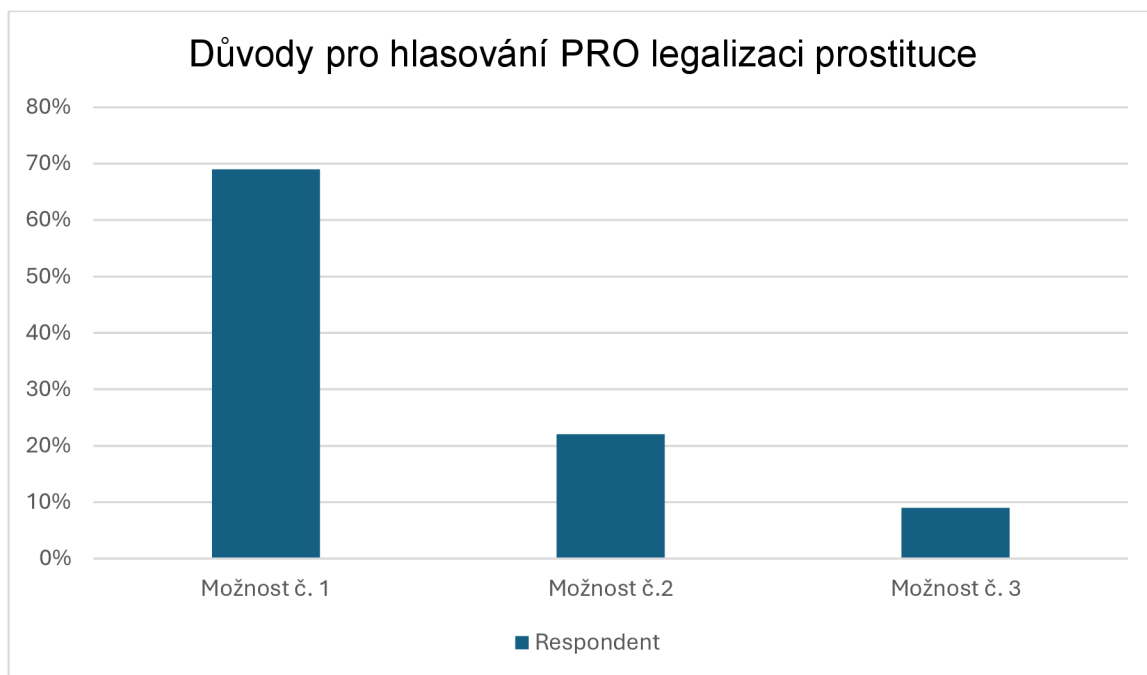

Graf č.1

Pokud respondenti odpověděli, že by byli PRO legalizaci prostituce, byli požádáni o zodpovězení otázky č. 2, která hledala důvody, proč odpověděli na otázku č. 1 kladně. Respondenti, kteří v otázce číslo 1 odpovídali záporně, byli požádáni tuto odpověď přeskočit a hlasovat až v otázce č. 3, která hledala důvody, proč by NESOUHLASILI s legalizací prostituce.

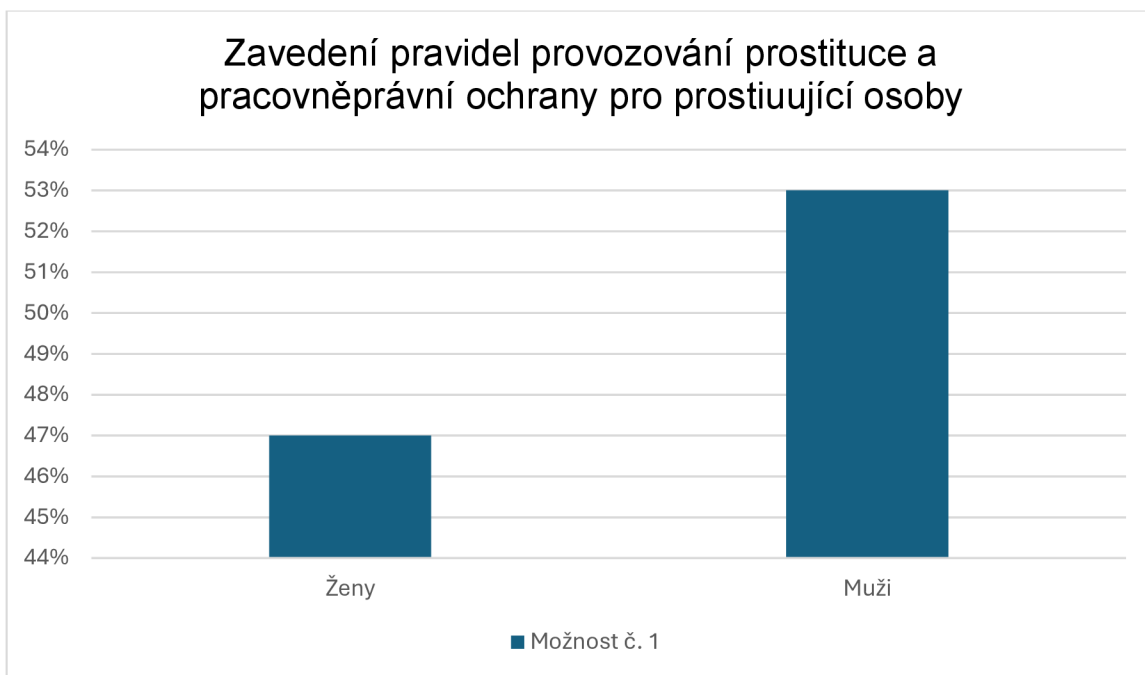
Na výběr měli ze tří nabízených možností, které zněly následovně:

1. Zavedení pravidel provozování prostituce a pracovněprávní ochrany pro prostitující osoby
2. Zdanění prostituce
3. Zavedení povinných lékařských prohlídek

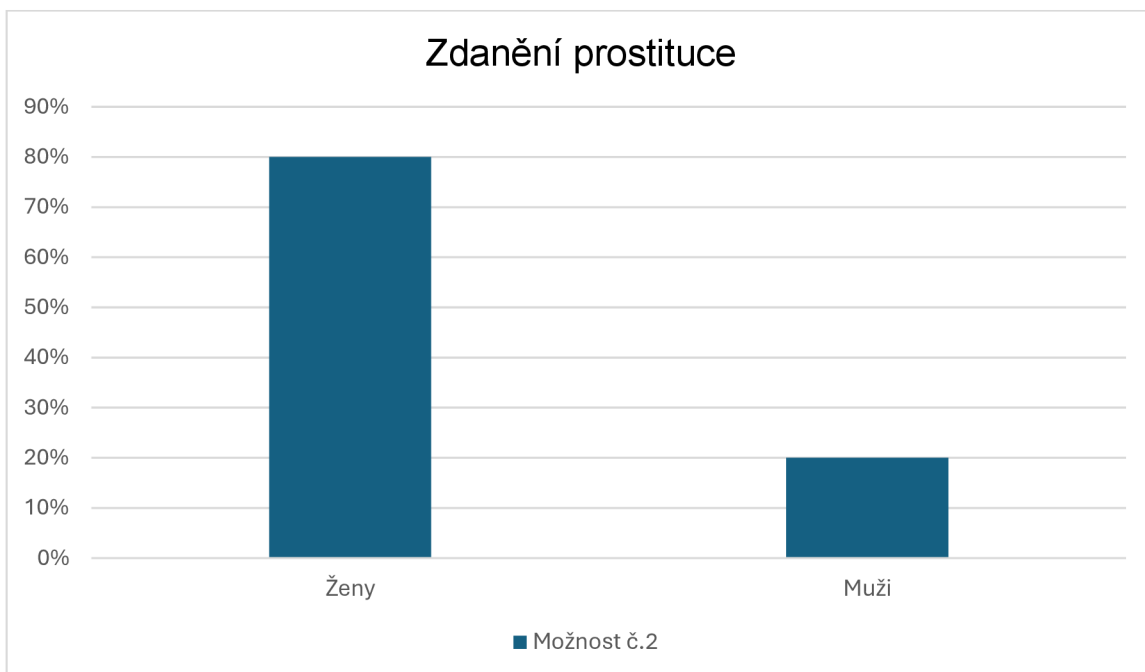
Graf č. 2

Tato otázka tedy byla určena 40 % respondentů, kteří v otázce č. 1 odpověděli ANO. Možnost číslo 1 (zavedení pravidel provozování prostituce a pracovněprávní ochrany pro prostitující osoby) zvolilo 69 % respondentů, možnost číslo 2 (zdanění prostituce) volilo 22 % respondentů a možnost č. 3 volilo pouze 9 % respondentů.

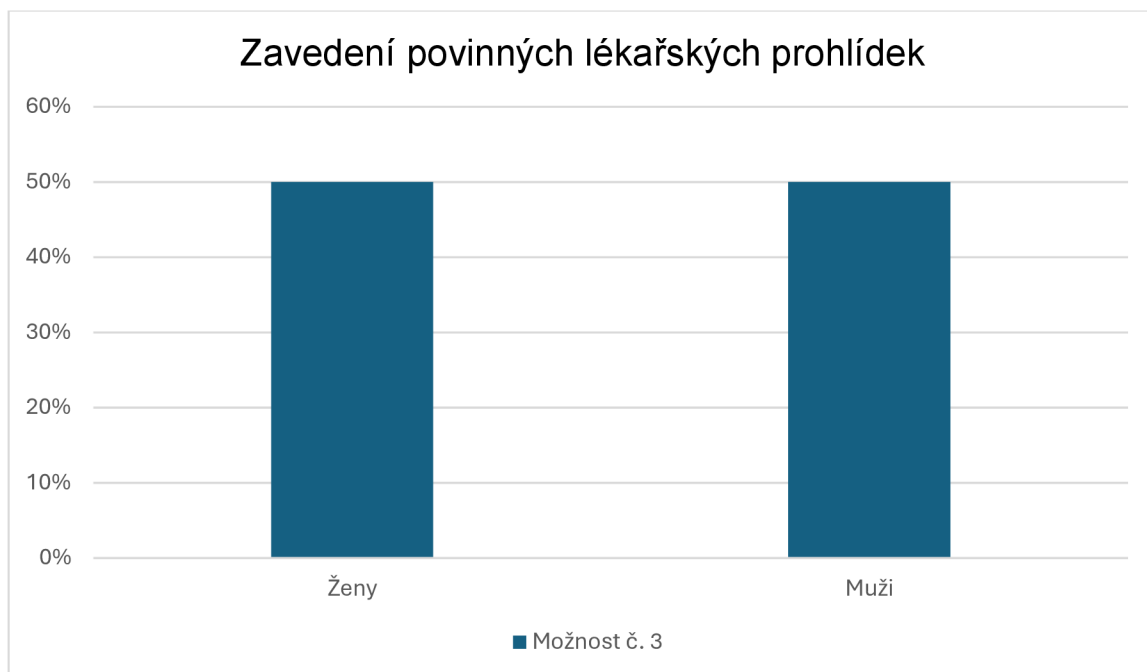
Graf č. 3

Jak již bylo zmíněno výše, z celkového počtu respondentů si 69 % zvolilo možnost číslo 1 (zavedení pravidel provozování prostituce a pracovníprávní ochrany pro prostiuující osoby). Z nich bylo 47 % žen a 53 % mužů.

Graf č. 4

Možnost číslo 2 (zdanění prostituce) zvolilo 80 % žen a pouze 20 % mužů.

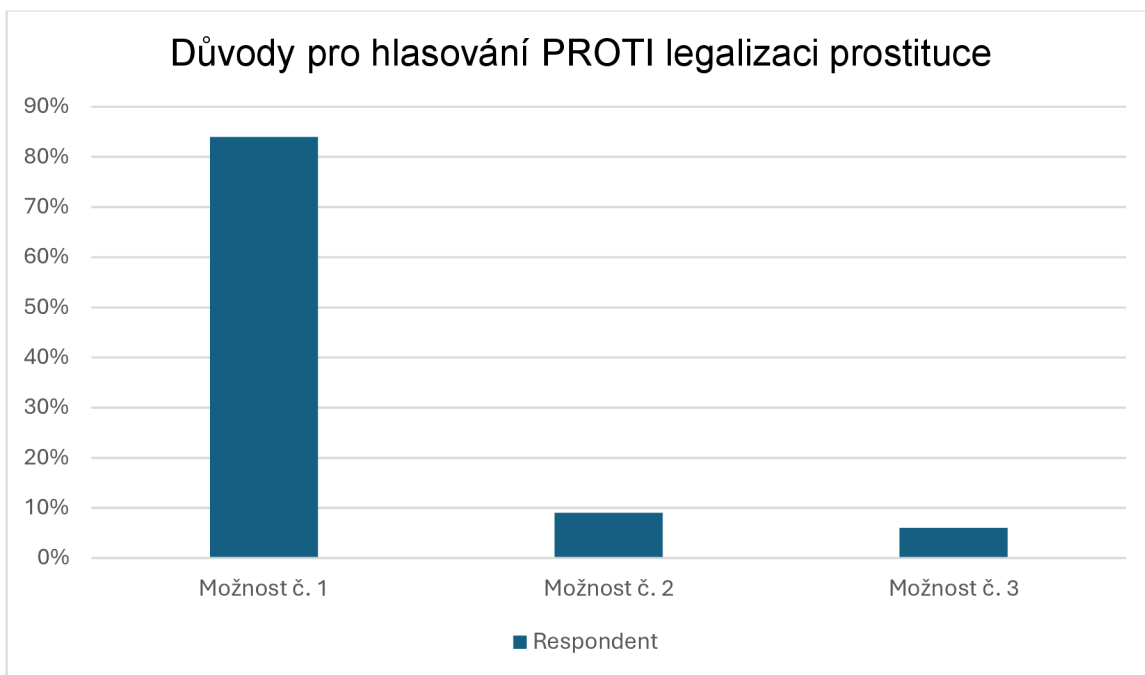
Graf č. 5

Pro možnost č. 3 (zavedení povinných lékařských prohlídek) hlasovalo rovnoměrně 50 % žen a 50 % mužů.

Zbýlých 60 % respondentů, kteří odpověděli, že by stáli PROTI legalizaci prostituce, byli požádáno o zodpovězení otázky č. 3, která hledala důvody, proč odpověděli záporně. Respondenti, kteří v otázce číslo 1 odpověděli kladně, a kteří byli požádáni o hlasování u otázky číslo 2, byli nyní požádáni tuto otázku přeskočit.

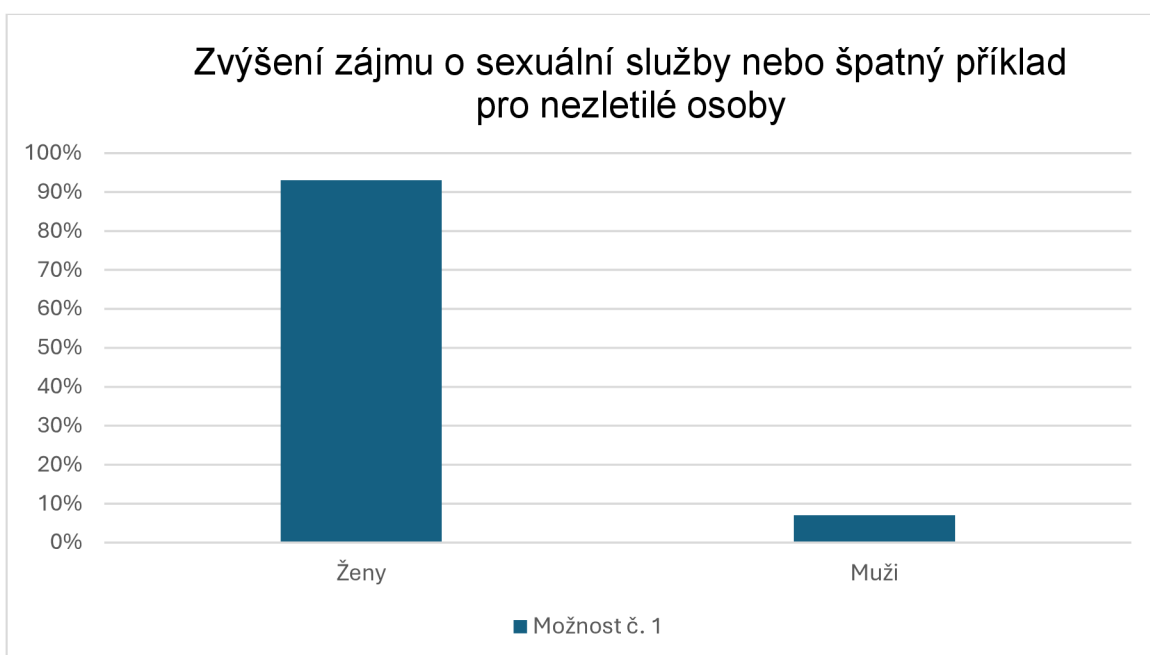
Na výběr měli respondenti ze tří nabízených možností, které zněly následovně:

1. Zvýšení zájmu o sexuální služby nebo špatný příklad pro nezletilé osoby
2. Ztráta anonymity pro prostituující osoby v případě zavedení registru, a to i několik let po ukončení činnosti
3. Zvýšení zájmu o práci v sexuálním odvětví

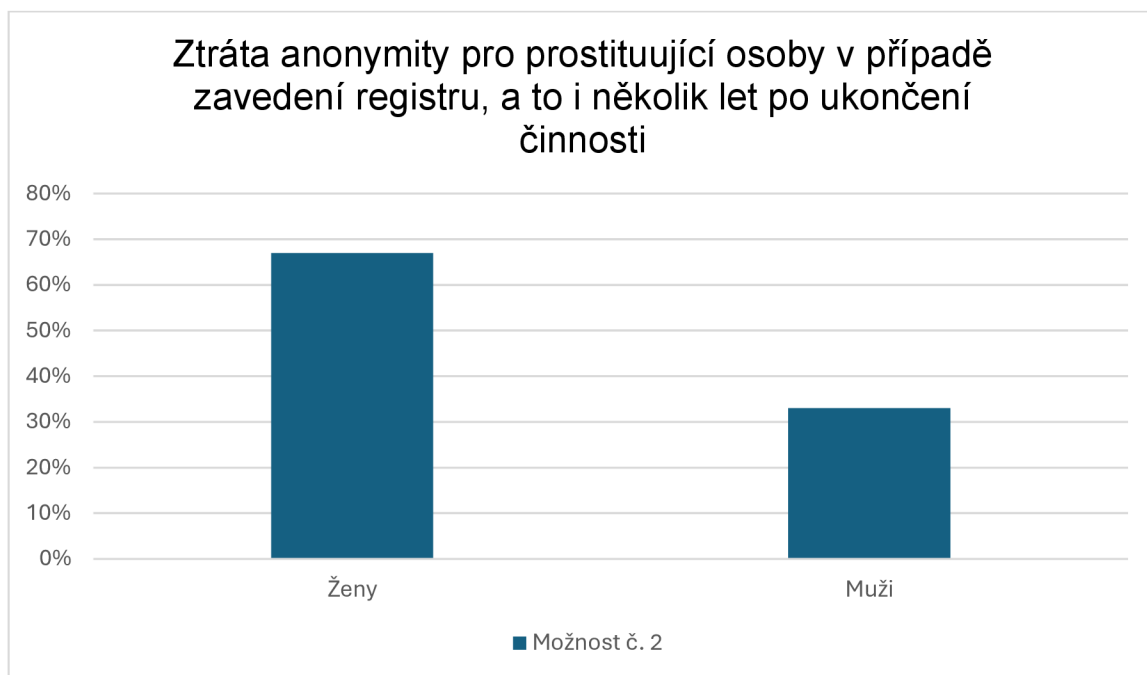
Graf č. 6

Naprostá většina respondentů, která zodpovídala na tuto otázku (a to konkrétně 84 %), hlasovala pro možnost číslo 1, tedy že by hlasovalo proti legalizaci prostituce, jelikož by se tím zvýšil zájem o sexuální služby nebo by legalizace prostituce byla špatným příkladem pro nezletilé osoby. Druhou možnost vybralo 9 % respondentů, třetí možnost vybralo jen 6 % respondentů.

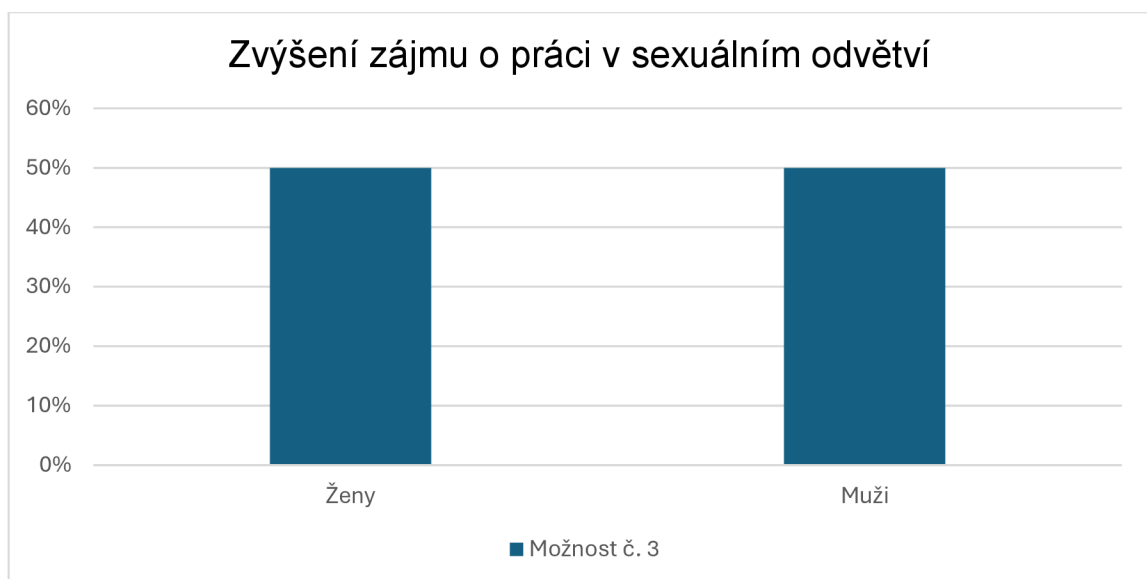
Graf č. 7

Pro možnost číslo 1 (zvýšení zájmu o sexuální služby nebo špatný příklad pro nezletilé osoby) hlasovala bezkonkurenční většina žen (konkrétně 93 %, z čehož vyplývá, že mužů hlasovala pouze 7 %).

Graf č. 8

Možnost číslo 2 (ztráta anonymity pro prostitující osoby v případě zavedení registru, a to i několik let po ukončení činnosti) si jako svou odpověď zvolilo 67 % žen a pouze 33 % mužů.

Graf č. 9

Pro možnost číslo 3 hlasovalo stejně 50 % žen a 50 % mužů.

9.5 Celkové shrnutí

Na začátku dotazníkového šetření byly stanoveny celkem 4 hypotézy.

Hypotéza č. 1 se dle nasbíraných odpovědí POTVRDILA. Pro legalizaci prostituce hlasovalo pouze 40 % procent respondentů, 60 % respondentů by hlasovalo proti legalizaci prostituce.

Hypotéza č. 2 byla postavena na zjištění, zda by pro legalizaci prostituce hlasovali spíše ženy než muži, kdy na základě odpovědí bylo zjištěno, že by s legalizací souhlasilo 55 % žen, mužů bylo pouze 45 %. Tímto se hypotéza č. 2 POTVRDILA.

Hypotéza č. 3 byla POTVRZENA. Důvodem, proč by většina respondentů hlasovala pro legalizaci prostituce, bylo zavedení pravidel provozování prostituce a pracovněprávní ochrany pro prostituuující osoby. Tuto možnost vybralo celkem 69 % respondentů.

Hypotéza č. 4 byla na základě nasbíraných informací VYVRÁCENA. Hlavním důvodem, proč by většina lidí hlasovala proti legalizaci prostituce, bylo zvýšení zájmu o sexuální služby nebo špatný příklad pro nezletilé osoby, nikoliv zvýšení zájmu o práci v sexuálním odvětví. Pro tuto možnost hlasovalo jen 6 % respondentů.

Tímto je zřejmé, že byly potvrzeny 3 ze 4 stanovených hypotéz.

10 ZÁVĚR

Závěrem této práce lze konstatovat, že prostituce je komplexním sociálně patologickým jevem, který má široké dopady na společnost i jedince. Ze získaných informací je možné tvrdit, že prostituce není vždy pouze dobrovolným rozhodnutím jednotlivce, nýbrž je často důsledkem působících faktorů, jako například ekonomická nouze, nedostatek vzdělání, zneužívání a násilí, závislost na drogách nebo jiné životní okolnosti.

Současná právní úprava v České republice prostituci jako takovou nijak nepostihuje, pouze její doprovodné negativní jevy, jako například vydírání, kuplířství nebo šíření pohlavních nemocí. Je jisté, že zákaz prostituce by významnou změnu ve společnosti nepřinesl, jelikož touha po sexu bude ve společnosti stále. Řešením by bylo schválení Zákona o regulaci prostituce, který by přinesl možnost řádné právní ochrany pro prostituující osoby, pravidla pro provozování prostituce a možnost zavedení povinných zdravotních prohlídek. Při zavedení živnosti „prostituce“ by byly státu do státní kasy vypláceny daně z příjmu fyzických osob. Schválení Zákona o regulaci prostituce ovšem momentálně není možné, jelikož je předtím nutné vypovědět Úmluvu o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, ke které se tehdejší Československo připojilo v březnu roku 1958. Schválením Zákona by byla Úmluva porušena. Již v roce 2004 byl Poslanecké sněmovně předložen návrh Zákona o regulaci prostituce a návrh vypovězení Úmluvy, tento návrh byl ovšem sněmovnou zamítnut. Návrh Zákona byl opět předložen v roce 2012, s odkazem na Úmluvu byl ovšem znovu zamítnut. V roce 2019 předložila Česká pirátská strana návrhy Poslanecké sněmovně, ani jeden z návrhů ovšem neprošel. Z tohoto vyplývá, že bez vypovězení Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob nelze Zákon o regulaci prostituce přijmout.

Praktická část této bakalářské práce je věnována dotazníkovému šetření, který měl za cíl zjistit, zda by dotazovaní souhlasili s legalizací prostituce, a důvod jejich rozhodnutí. Na začátku šetření byly stanoveny čtyři hypotézy. Tři z nich byly potvrzeny, jedna byla vyvrácena. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že

více než polovina účastníků tohoto dotazníkového šetření nesouhlasí s tím, aby byla prostituce v České republice legalizována. Hlavním důvodem, proč by respondenti hlasovali proti legalizaci prostituce, bylo zvýšení zájmu o sexuální služby nebo špatný příklad pro nezletilé osoby. Naopak respondenti, kteří by hlasovali pro legalizaci prostituce, jako hlavní důvod pro hlasování zvolili zavedení pravidel provozování prostituce a pracovněprávní ochrany pro prostituující osoby. Pro legalizaci prostituce by hlasovaly spíše ženy než muži. Přesto je ale jisté, že je společnost spíše proti legalizaci prostituce než pro ni.

Úplným závěrem lze říci, že moderní společnost prostituci stále odsuzuje a tabuizuje, nelze ji ale vymýtit, jelikož sexuální pud je a bude základní lidskou potřebou.

Pozn.: předložená práce naplnila přístup jejího zpracování a cíle stanovené jejím zadáním.

11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie a publikace:

1. CHMELÍK, J., a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.
2. JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.
3. KÖNIG-HOLLERWÖGER, Rainer. *Na ulici-- u silnice: Rakousko – Česko*. Brno: Littera, 2009. ISBN 978-80-85763-50-8.
4. MIKO, Václav. *Prostituce v nacistických táborech: Himmlerovy nevěstince*. [Praha]: Petrklíč, 2016. ISBN 978-80-7229-595-1.
5. MILFAIT, René. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8.
6. *Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny*. 2., upr. vyd. Sociologické pojmosloví. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-85850-03-6.
7. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1138-9.

Elektronické zdroje:

1. *Patologie sociální*. Online. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Patologie_soci%C3%A1ln%C3%AD.
2. *Obchodování s lidmi*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/o-nas-prevence-kriminality-obchodovani-s-lidmi.aspx>.
3. *Prevence obchodování s lidmi*. Online. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/athens/cz/viza_a_konzularni_informace/informace_pr_o_cesty_a_pobyt_v_recku/prevence_obchodovani_s_lidmi.html.
4. ROZUMOVÁ, Petra. *Prostituce jako společenský problém*. České Budějovice, 2008. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, teologická fakulta, katedra praktické teologie. Vedoucí práce: RSDr. Ján Mišovič, CSc.

5. *Příživnictví*. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%AD%C5%BEivnictv%C3%AD#cite_note-1.
6. Andresová, Kristina. *Návrh řešení jednotlivých druhů prostituce*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, fakulta sociálních věd, katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí práce: PhDr. Martin Cejp, CSc.
7. *PIRÁTI CHTĚJÍ REGULOVAT PROSTITUCI*. Online. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/jak-pirati-pracuji/pirati-chteji-regulovat-prostituci/>.
8. *Trestní zákoník*. Online. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2>.
9. *Na severu Německa se po šesti měsících otevřely nevěstince. Lidé ale musí mít při sexu roušky*. Online. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/na-severu-nemecka-po-sesti-mesicich-otevirely-nevestince-lide-ale-musi-mit-pri-sexu-rouscky.A200915_162836_In_zahranici_likv.
10. *Přehledně: Jak evropské státy přistupují k prostituci*. Online. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-prehledne-jak-evropske-staty-pristupuji-k-prostituci-40328284>
11. *Sex za peníze: Je na Slovensku legálně ponúkať prostitúciu?* Online. Dostupné z: <https://refresher.cz/49450-Sex-za-peniaze-Je-na-Slovensku-legalne-ponukat-prostituciu>.
12. *Trestní zákoník*. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.
13. *Veřejnost*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/verejnost/#hivsif>.
14. *HIV/AIDS*. Online. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/hiv aids>.
15. *Hledám informace*. Online. Dostupné z: <https://www.strada.cz/hledam-informace/>.
16. *Kde nás najdete*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/kontakty/>.
17. *Rozkoš bez rizika*. Online. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/#prehledsb>.

18. *S tebou NE!*. Online. Rozkoš bez rizika, 2014. Dostupné z: https://rozkosbezrizika.cz/wp-content/uploads/2023/05/R-R_nasili_nahled.pdf.
19. *Aktivity*. Online. Dostupné z: <https://www.projektsance.cz/aktivity/>.
20. *Praha připravila vyhlášku proti prostituci*. Online. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/archiv_tiskovych_zprav/praha_pripravila_vyhlasiku_proti.html.
21. *Muži na prodej. Nestydí se za to, že je ostatní chtějí*. Online. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sexbyznys-v-cesku-gayprostitute-v-praze.A160902_205146_domaci_pku.

12 SEZNAM PŘÍLOH

Graf č. 1 – Souhlasil(a) byste s legalizací prostituce?

Graf č. 2 - Důvody pro hlasování PRO legalizaci prostituce

Graf č. 3 - Zavedení pravidel provozování prostituce a pracovněprávní ochrany pro prostitující osoby

Graf č. 4 - Zdanění prostituce

Graf č. 5 - Zavedení povinných lékařských prohlídek

Graf č. 6 - Důvody pro hlasování PROTI legalizaci prostituce

Graf č. 7 - Zvýšení zájmu o sexuální služby nebo špatný příklad pro nezletilé osoby

Graf č. 8 - Ztráta anonymity pro prostitující osoby v případě zavedení registru, a to i několik let po ukončení činnosti

Graf č. 9 - Zvýšení zájmu o práci v sexuálním odvětví